

Sociálně pedagogické souvislosti problematiky tetování jako životního stylu

Radka Omelková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radka Omelková**
Osobní číslo: **H11541**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Sociálně pedagogické souvislosti problematiky
tetování jako životního stylu**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti vnímání potetovaných lidí a jejich životního stylu.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu metodou dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Vyvození výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

RYCHLÍK, Martin. Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla. Praha: Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-780-6.

HEMINGSON, Vince. Tetování. Praha: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-403-5.

FIKSA, Radomír. Tetování. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1.

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0592-7.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Mgr. Jaroslav Balvín, CSc.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2014**

Ve Zlíně dne 27. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 29. 5. 2014

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně původně oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Dizertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahují škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vázného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybového projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce „Sociálně pedagogické souvislosti problematiky tetování jako životního stylu“ pojednává o problematice potetovaných lidí v dnešním světě. Teoretická část se zaměřuje na uvedení teoretických východisek specifických pro bakalářskou práci. Nahlíží do kultury tetování ve světě a zaměřuje se i na evropskou kulturu tetování. Popisuje, jak je nahlíženo na potetované v minulosti a jak je tomu v současné době. Zabývá se tetováním jako životním stylem. Poukazuje na problematiku tetování mladistvých. Řeší různé aspekty motivace, čili důvody vedoucí k tomuto způsobu zdobení těla, jednotlivé motivy a funkce tetování a také možnosti jeho odstranění. Praktická část se opírá o kvantitativní formu výzkumu pomocí dotazníků. Cílem bakalářské práce je zjistit, jak jsou vnímáni potetovaní lidé v současné společnosti, jestli ještě dnes naráží na nějaké bariéry kvůli svému odlišnému vzhledu.

Klíčová slova: společnost, kultura, vnímání, motivace, tetování

ABSTRACT

Bachelor thesis “Social&pedagogical Connection of Tattoo Issue as a Life Style” deals about tattooed People issue nowadays. Theoretical part is focused on putting the Theoretical foundations specific for this thesis. It peeks to the tattoo in the world and it is focused on Europe tattoo culture too. This thesis describes how tattooed People were seen by public in past and nowadays. It deals about tattoo as a Life Style. It refers about Young tattooed People. Thesis talks about different aspects of motivations, strictly reasons that leads them to this kind of body ornamentation, each motives and functions of tattoos, also opinions of the removal. Practical part is about quantity thanks to a survey. Goal of this thesis is to get information how tattooed People are seen by public, if they are hitting any barriers thanks to they different appearance.

Keywords: society, culture, perception, motivation, tattoo

*Podle vzhledu můžete posuzovat květinu nebo motýla,
nikoli však lidskou bytost.*

Rabíndranáth Thákur

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Mgr. Jaroslavovi Balvínovi, CSc. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování této práce a také svým přátelům za jejich podporu.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM.....	13
1.1 LITERATURA K TÉMATU	14
1.2 VZTAH TÉMATU K OBORU SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA	15
1.3 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA A POJMY	17
2 VNÍMÁNÍ POTETOVANÝCH LIDÍ VE SPOLEČNOSTI.....	20
2.1 TETOVÁNÍ A KULTURA	20
2.2 TETOVÁNÍ V EVROPSKÉ KULTUŘE	24
2.3 NÁHLED NA LIDI S TETOVÁNÍM	26
3 TETOVÁNÍ JAKO ŽIVOTNÍ STYL.....	28
3.1 TETOVÁNÍ MLADISTVÝCH.....	30
3.2 FUNKCE TETOVÁNÍ.....	31
3.3 STYLY A ZÁKLADNÍ MOTIVY.....	33
3.4 ODSTRANĚNÍ TETOVÁNÍ	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	39
4.1 CÍLE VÝZKUMU	39
4.2 VÝZKUMNÉ METODY	39
4.3 VÝZKUMNÝ VZOREK	40
4.4 PRŮBĚH VÝZKUMU	40
4.5 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY.....	40
4.6 ZPRACOVÁNÍ DAT.....	40
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	41
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
SEZNAM TABULEK.....	61
SEZNAM GRAFŮ	62
SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Tetování je jedním z nejstarších způsobů zdobení těla. Patří jak k minulosti mnoha kultur, tak k současnosti moderní doby, i když se jeho význam postupem času změnil. Během posledních pár let se tetování stalo spíše módní záležitostí. Přesto, že se s tímto způsobem zdobení těla setkáváme velmi často, je této problematice v České republice věnováno jen málo pozornosti.

Domníváme se, že největší boom v této oblasti již odezněl, ale tetovaz je stále velmi oblíbeným způsobem zdobení těla. V současné době potkáváme čím dál více lidí s výrazným vzhledem nejen v ulicích ale i jinde. Zajímalo by nás, jak se změnila mentalita lidí. Zda jsou lidé s tetováním vnímáni jinak, než v předešlých letech či začátcích této „módy“, jestli narážejí na nějaké bariéry spojené s jejich vzhledem v běžném životě.

Mezi nejoslovanější skupinu tímto módním trendem patří především mladiství a dospělí v období mladší dospělosti, postupem věku oblíbenost tohoto trendu klesá. Spousta mladých lidí se s tetováním setkává již v dětství a jsou tak ovlivňováni celý svůj vývoj. Zda je to v pozitivním směru či negativním směru záleží už jen na osobnosti každého z nich. Někteří mohou toužit po vlastní „kérce“¹ a po dovršení patřičného věku si svůj sen splní, jiní tento způsob zdobení těla mohou razantně odmítat a mít vůči lidem s tetováním předsudky, či se najdou tací, co zastávají neutrální postoj.

S rozšířením a oblíbeností tohoto trendu začalo pronikat tetování i do hračkářského průmyslu v podobě smývatelných tetovaček, různých kreativních sad pro tvorbu tetování až po tetované panenky barbie. Naše děti si již od útlého věku mohou vyzkoušet jaké je to mít tetování, či být tatérem. Záleží jen na rodičích, zda svému dítěti takovou hračku pořídí a tak případně ovlivní možnost toho, že se jim jejich dítě někdy v budoucnosti vrátí domů s nějakým skutečným „dílkem“ na kůži. Říká se, že by se první tetování mělo pořizovat až po pětadvacátém roku věku, protože tehdy je člověk natolik zralý, aby si sám uměl zvážit všechna případná negativa a předešel tak problémům mladistvé nerozvážnosti.

V teoretické části se pokusíme vysvětlit všechny důležité pojmy, které se budou objevovat v naší práci, nastíníme historii a kulturu týkající se tetování ve světě i v Evropě. Budeme se zabývat tím, jak bylo nahlíženo na tetované v minulosti a jak jsou vnímáni

---

¹ „kérka“ – slangový výraz pro tetování.

v dnešním moderním světě. Popíšeme důležité faktory motivace tetování, co vlastně vede lidi k tomu, aby se uchýlili k tomuto způsobu zdobení svého těla, funkce a motivy tetování, ale také možnosti jeho odstranění. Také se zmíníme o tetováži mladistvých.

V praktické části se zabýváme kvantitativním výzkumem pomocí dotazníkového šetření vzhledem k cíli naší bakalářské práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM

Z mnoha tisícileté historie tetování můžeme usoudit, že tato oblast prodělala skutečně dlouhý vývoj. Za dobu jeho existence se měnily jeho významy, techniky a také společenské nazírání na tetování. Tetování v dnešním světě hraje zvláštní, ale i významnou roli ve zdobení lidského těla. Překvapivé však je, jak málo je věnováno pozornosti dané problematice ze stran sociologů, historiků či znalců umění a kultury. (Rychlík, 2005, s. 10)

Zaměříme-li se na historii tetování, nacházíme různé polemiky o jeho existenci a stáří. Všeobecně není známo, kdy přesně došlo ke zrodu tohoto umění a různí autoři se omezují pouze na hypotézy jeho vzniku, které se mnohdy liší, nikdo si však nedovoluje uvádět přesná data.

K významnému pokroku o prokazatelnosti stáří tetování došlo 19. září 1991, kdy němečtí turisté Erik a Helmut Simonovi našli v Ötzském údolí v rakouských Alpách zmrzlou mrtvolu pravěkého muže nazvaného Ötzi, na jehož těle bylo nalezeno unikátní tetování, které bylo nejprve považováno za popáleniny či stopy po bičování. Jedná se tak o nejstarší prokazatelný nález tetováže. Stáří „ledového muže“ Ötziho se odhaduje na 5100 až 5350 let. (Rychlík, 2005, s. 61)

Obr. 1 Ötziho torzo s vytetovanými čárkami (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 62)

Před nálezem Ötziho byly považovány za nejstarší nálezy tetování barevné znaky na kůži egyptské kněžky, jenž nosila jméno Amunet a sloužila bohyni Hathor. Mumie této nalezené ženy se datuje do Střední říše, tedy období v letech 2040 až 1780 př. n. l. V Egyptě byly objeveny mnohé významné nálezy o tetování. I další nalezené mumie patří spíše ženám, ale to neznamená, že by se egyptští muži netetovali. Přesto, že v Egyptě nalézáme nejvíce zmínek o tetování, nelze z toho usuzovat, že by se tetováž omezovala na tuto oblast. Zajisté se tetovalo i jinde, ale rozvoj medicíny, mumifikace a fascinace posmrtným kultem umožnil egyptským lidem promlouvat o svých životech i po smrti. (Rychlík, 2005, s. 63-65)

Právě Egyptanům se často přisuzuje rozšíření tetování do jiných geografických oblastí, díky tomu jak jejich říše expandovala a rozšiřovala svůj vliv. Kréta, Řecko, Persie a Arábie převzaly techniky tetování a kolem roku 2000 př. n. l. je Ainuové² šířili do Japonska a Číny. (Watkins, 2011, s. 4)

Kde se tedy skutečně nalézá kolébka tohoto umění, zůstává záhadou a je velice pravděpodobné, že toto tajemství bude i nadále nerozluštěno. Zrovna tak nikdo neví, jak byla vlastně tato technika objevena.

1.1 Literatura k tématu

Literaturu k našemu tématu, která se zabývá problematikou tetování, najdeme v českém jazyce jen poskrovnu. Nejrozsáhlejší v oblasti publikací je jazyk anglický. Je to dáno tím, že v anglicky mluvících zemích má problematika tetování daleko větší tradici a těší se v nich mnohem většímu zájmu. Důležitým pramenem informací jsou i časopisy a internet, kde nalezneme také velice kvalitní informace.

Domácí literatura

Mezi nejkvalitnější a nejlépe napsanou knihu s dostatkem zásadních informací řadíme publikaci **Martina Rychlíka**, *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*, kterou jsme si zvolili jako hlavní literární pramen pro naši práci. Jde o první komplexní zpracování tohoto fenoménu. Zabývá se historií i současností, nalezneme v ní informace o tetováži v různých kulturách, o metodách tetování, nástrojích, společenském vnímání, motivacích, apod. Kni-

---

² Ainuové = asijské nomády.

ha obsahuje i řadu zajímavých ilustrací a fotografií. (Rychlík, 2005) Další známou publikací zabývající se u nás touto problematikou je kniha **Radomíra Fiksy**, *Tetování*. Jedná se o příručku sepsanou jedním z nejznámějších českých tatérů, která má provázet zájemce o tetování touthle problematikou. Radí nám při výběru tetovacího studia a tatéra, jaké očekávat hygienické podmínky a spoustu dalších důležitých informací, které bychom měli vědět, než tetováž podstoupíme. (Fiksa, 2005) Mezi česky psané magazíny řadíme *Tetování* a *Bodyart magazín*, v nichž se dočteme o současných trendech, ale i o historii.

Zahraniční literatura

Další inspirující publikací je dílo **Vince Hemingsona**, *Tetování*. Kniha byla vydána v původním znění v anglickém jazyce, do českého jazyka byla přeložena v roce 2010. Jedná se spíše o katalog motivů a jejich významy, ale i zde nalezneme cenné informace například, co se historie týče. (Hemingson, 2010)

Cizojazyčná literatura

Anglicky psaná kniha od **Carola Clerka**, *Vintage tattoos*, se zaměřuje na motivy oblíbené v období světových válek. Vysvětluje jejich historii, symboliku a společenský význam. Podává nám náhled do vnímání tetovaných lidí v minulosti, jenž se dotýká především námořníků či cirkusových artistů, také pojednává o současném oživení tohoto žánru tetování. Přináší profily známých postav a umělců z této oblasti, jako i rozhovory. (Clerk, 2011)

1.2 Vztah tématu k oboru sociální pedagogika

Ač se to tak nemusí zdát, sociální pedagogika a především sociální pedagogové mohou mít k problematice tetování blízko. Nejdříve se však zaměříme na samostatný obor.

Sociální pedagogiku můžeme chápat ze dvou úhlů. Různí autoři se zabývali jejím širším pojetím a jiní na druhou stranu užším pojetím.

Podle širšího pojetí sociální pedagogiky se tato disciplína zaměřuje nejen na problémy pedagogického rázu, marginálních skupin a části populace ohrožené ve svém rozvoji a sociálně patologickými jevy, ale především na celou populaci ve smyslu vytváření souladu mezi potřebami jedince a společností, na utváření optimálního způsobu života ve společnosti. (Kraus, Poláčková, 2001, s. 12)

Dle Bakošové (2008, s. 192) *Sociální pedagog je odborník, který je teoreticky i prakticky připravený ve vysokoškolském magisterském studiu oboru pedagogika, filozofického, pedagogického či sociálního zaměřením na sociálně-výchovnou činnost. Je odborníkem, kterého všeobecné kompetence spočívají v pomoci a podpoře dětí, mládeže, dospělých, rodičů a v jejich podpoře v situacích vyrovnání deficitu socializace a hledání možností zlepšení kvality života prostřednictvím výchovy, vzdělávání, prevence, poradenství.*³

Současná praxe pomoci preferuje neodsuzující či nemoralizující vztah pracovníků ke klientům, tj. vztah založený vždy na porozumění, účasti, podpoře a úctě. Nemá jít jen o verbální sdělování, ale má plynout z atmosféry a neverbálních signálů. Pracovník má za úkol vyhodnotit danou konkrétní situaci a na jejím základě zvolit vhodný přístup a styl intervence. K základním otázkám patří, zda má především řídit, anebo poskytovat podporu. Důležité je, aby cílem pomoci byla přeměna pasivního příjemce v aktivního a odpovědného občana. (Kraus, s. 136 - 137)

Z toho vyplývá, že sociální pedagog se setkává a bude setkávat ve své profesi s nejrůznějšími jedinci a osobnostmi. Ať už se jedná o ohroženou mládež, na kterou se sociální pedagogika orientuje, nebo osoby, které měly potyčky se zákonem (výkon trestu, domácí vězení, apod.), ale i jiné jedince ohrožené sociálně patologickými jevy.

Domníváme se, že právě tetování, jiné zdobení těla či výrazný vzhled nalézáme právě u těchto jmenovaných skupin. V mnohých případech jde právě o jejich životní styl a sociální pedagog by je měl přijímat takové, jací jsou, bez vedlejších předsudků a negativních postojů, protože je to on, kdo hodlá spolupracovat s danými osobami. Je to důležité pro navození příčinné atmosféry, získání důvěry a navázání tak velmi zásadního vztahu pro pomoc a řešení jejich situací.

Důležité je poukázat také na to, že dnešní doba skutečně velmi pokročila a tetování je již běžné u všech společenských vrstev a profesí. Můžeme se tak setkat, a jeto dokonce velmi pravděpodobné, i s výrazným vzhledem sociálních pedagogů, kteří propadnou tomuto způ-

---

³ Sociálny pedagóg je odborník, ktorý je teoreticky i prakticky pripravený vo vysokoškolskom-magisterskom štúdiu odboru pedagogika, filozofického, pedagogického či sociálneho zamerania na sociálnovýchovnú činnosť. Je odborníkom, ktorého všeobecné kompetencie spočívajú v pomoci a podpore deťom, mládeži, dospelým, rodičom a ich podpore v situáciách vyrovnania deficitu socializácie a hľadania možnosti zlepšenia kvality života prostredníctvom výchovy, vzdelávania, prevencie, poradensva.

sobu zdobení těla, svého vzhledu a životnímu stylu. Dovolujeme si předpokládat, že takto „ozdobený“ sociální pedagog, bude mít daleko snadnější proniknout přes bariéry svých klientů, protože klienti budou mít pocit, že mají něco společného a rychleji jim tak podstoupí svoji důvěru.

1.3 Základní východiska a pojmy

Společnost je systém vztahů spojující jednotlivce. Bez společnosti nemůže existovat žádná kultura a současně žádná společnost nemůže existovat bez kultury. Bez kultury bychom nebyli lidmi, alespoň ne v tom smyslu, v němž toto slovo obvykle chápeme. Neměli bychom žádný jazyk, jímž bychom se mohli vyjadřovat, a žádný pocit sebeuvědomění. Pojmy „kultura“ a „společnost“ se od sebe sice dají rozlišit, ale jsou mezi nimi velmi úzké vazby. (Giddens, 1999, s. 32)

Slovo **kultura** pochází z latinského výrazu „colo“, což znamená „vzdělávat“, „obdělávat“, „pěstovat“. Kultura a kulturní tedy znamená něco, co bylo zušlechtěno vědomým úsilím oproti svému původnímu stavu. V tomto významu patří do kultury například normy, jazyk a veškeré naše vědění. Patří sem také zvyky odívání, způsoby stolování a bydlení. Náleží sem právě tak obřady, obyčeje a náboženské představy jako základní hygienické návyky a pravidla běžného každodenního kontaktu mezi lidmi. Kulturu v širokém smyslu proto vymezujeme jako způsoby jednání, jimiž se člověk liší od zvířat, jako soubory norem, které jeho jednání řídí, a jako soubory hodnot, na něž se ve svém jednání orientuje. (Keller, Novotný, 2008, s. 28 - 29)

Společnost a kultura jsou neoddělitelnou součástí. V přeneseném významu by se dalo říct, že jsou to siamská dvojčata, která jsou spolu natolik svázána, že oddělit je, by způsobilo jejich zánik. Tak jako člověk potřebuje kyslík ke svému životu, tak kultura potřebuje společnost ke své existenci a společnost potřebuje kulturu ke svému rozvoji. Právě i s těmito výrazy souvisí další významné pojmy, které provází naši bakalářskou práci.

Vnímání lze definovat jako organizaci a interpretaci sensorických informací. Výsledkem tohoto procesu jsou vněmy mnohdy se značně lišící od neúplných údajů zaznamenaných našimi smysly. Vnímání informací putují do mozku, který je dál třídí a zpracovává. Jejich konečná interpretace a pochopení významu probíhá v lidském vědomí. Lidé coby tvorové hledající smysl mají tendenci doplňovat informace, seskupovat různé objekty, vidět celky a slyšet smysluplné zvuky. Podstatou percepce je odhalování smysluplných celků

v chaotických sensorických informacích, které probíhají v lidské mysli. (Plháková, 2005, s. 129)

Právě vnímání je základním výrazem celé naší práce. Od něj se vše, o čem pojednáváme, odvíjí. S ním souvisí i další zásadní pojem – **předsudek**. Dle Kellera a Novotného (2008, s. 37) *Předsudek je apriorní, tedy dopředu vytvořený negativní obraz vůči druhému jednotlivci či celé skupině*. Jedná se tedy o vytvoření si špatného úsudku o někom, bez předchozího bližšího seznámení se s danou osobou, etnikem, bez vlastních zkušeností.

Stejně jako o vnímání hovoříme v naší práci velmi často i o **tetování**. Výraz tetování či jeho základ se začal prosazovat ve světových jazycích od roku 1769, kdy se s ním poprvé setkal cestovatel James Cook u domorodých kmenů. Původní tahitské slovo „tatau“ znamenalo „označovat“, samojské „tautau“ znamenalo „kreslit“ a malajské „tatu“ byl výraz pro „ránu“. (Rychlík, 2005, s. 27) V internetovém lékařském slovníku se dozvíme, že tetování je *trvalé vpravení tekuté barvy či jiného pigmentu pod kůži ostrým nástrojem*. Dodává, že tetování v západním světě tradičně sloužilo jako známka zločinecké minulosti a hanby. Merriam-Websterův slovník uvádí, že tetování je *nesmazatelná značka či výjev vpravením barviva pod kůži* a vyhýbá se moralizujícím komentářům. (Hemingson, 2010, s. 16)

V dnešní době souvisí tetování s životním stylem lidí. Obecně lze říci, že **životní styl** je způsob, jakým lidé žijí. Jde o neobyčejně širokou a složitou kategorii, která zahrnuje spoustu faktorů, např. bydlení, oblékání, stravování, vzdělávání, chování, zábavu, práci, komunikaci a jednání, apod. (Duffková, Urban, Dubský, 2008, s. 51 - 52)

Tetování je také otázkou **identity** každého jednotlivce. V zásadě se jedná o totožnost nebo vědomí totožnosti. I zde se jedná o velmi frekventovaný termín ve společenských vědách a běžném životě. Sociologie a sociální psychologie ji chápe jako časově a situačně stálý soubor vlastností, hodnot, cílů, vkusu a přesvědčení, který ho činí v jeho očích a očích druhých výjimečným, originálním a jedinečným. (Duffková, Urban, Dubský, 2008, s. 105)

Posledním pojmem, kterým bychom se měli zabývat, je **motivace**, protože určitá motivace je hnacím motorem proto, nechat se tetovat. Jde o proces vyvolaný výchozím motivačním stavem - potřebou. Jedinec pocítuje nějaký deficit ve svém fyzickém či sociálním bytí a směřuje k jeho odstranění a prožití tak určitého druhu uspokojení. Něco potřebovat znamená mít něčeho nedostatek. Smyslem chování je pak obnova a udržování „bezporuchového“ fyzického či sociálního fungování. (Nakonečný, 2004, s. 27)

Námi uvedené a vysvětlené výrazy jsou zásadní pro naši práci. Všechny jsou navzájem nějakým způsobem propojeny, provázány, nějak se doplňují. Mají důležité postavení v celém kontextu.

2 VNÍMÁNÍ POTETOVANÝCH LIDÍ VE SPOLEČNOSTI

V dnešní době se stále více setkáváme s tetováním v našem okolí, je to díky tomu, že již není tabuizováno a jeho oblíbenost se rapidně rozrostla. Přesto se i nadále můžeme setkat s jeho odpůrci. Nejčastěji ho zavrhnou lidé staršího věku, kteří si tetování spojují s kriminálními živly či záletnými námořníky. Pro mnohé to může být jen výstředním a nedůstojným znakem. Názor lidí na tetování bychom mohli rozdělit do několika skupin. Máme tu již zmiňované odpůrce, poté jsou to ti, kterým se tetování líbí, ale myšlenka na to, že by se takto nechali ozdobit je pro ně nepříjemná. Další skupinou jsou osoby, které si nechají tetování udělat, ale jen malé a spousta lidí v okolí o tom ani netuší. A pak jsou lidé, kteří se tetují všude a nevádí jim postoje ostatních. Vážnější následky může tetováž vyvolávat v souvislosti se zaměstnáním. Zaměstnavatel má v zásadě právo mluvit do vzhledu zaměstnanců. To, co nosíte pod svým oděvem, je mu v podstatě jedno, ale viditelné tetování může zaměstnavatel zakázat, protože může trvat na standardním vzhledu pro daný obor. V posledních letech však tato móda prožila velký boom a společnost už není tak konzervativní jako dříve. (Fiksa, 2005, s. 24 – 26)

Právě v následující kapitole se zabýváme různými pohledy a nazírání na tetování, které se celou svou érou vývoje značně lišily a prolínaly.

2.1 Tetování a kultura

Fiksa (2005, s. 9) uvádí, že: *Předností takzvaných primitivních národů bylo a ve své podstatě stále je, jejich snaha o spojení „těla a duše“. Dle jejich představ je duše pouze jakýmsi „návštěvníkem“ a tak je s ní i zapotřebí jednat.*

V to věřily různé ostrovní kultury, pro které mělo tetování a stále má, velmi specifický význam. Rozšířenost tetování v těchto civilizacích bývá velmi početná, protože je často součástí společenského postavení a také jakousi ochranou před démony.

Polynésie

V Polynésii se tetovali všichni Polynésané. Rozsah jejich tetování byl dán souostrovím, kde žili, nejrozsáhlejší však bylo na Markézách. Tam se lidé tetovali doslova od hlavy až k patě. Některé vzory, než dosáhly dokonalosti a úplnosti, trvaly i třicet let. Stejně tak tetování vynikalo u Maorských náčelníků. Jejich tváře byly pokryté velmi složitými obrazy, ale ženám se tetoval jen horní ret a brada. Polynésané tak činili po dlouhé generace, jak dokazují četné archeologické nálezy. Tetování u ostrovních národů se stalo jakým si soci-

álně-etnickým znakem, podle nějž se dalo určit, k jakému kmeni patří. Zrovna tak vypovídalo i o stratifikaci společnosti, kde rozlišovali hierarchické stupně dle bohatosti permanentních ozdob. Tetováž v Polynésii dosáhla vlastního uměleckého vrcholu. Velmi výjimečnou dekorativní kvalitu mělo tetování na Markézách, Novém Zélandu a Samoy, kterými se budeme blíže zabývat. Toto umění bylo považováno za „svaté řemeslo“ a prováděli ho jen specializovaní mistři tetovači, kterým se říkalo stejně jako kněžím a jiným velebným umělcům „tahuna“, „tohuna“ či „tohunga“. Dalším významem tetování bylo smuteční tetování. Havajané kromě svých známých šachovnicových motivů, náramků a geometrických tvarů na nohou a pažích tetovali také jazyk! Truchlícím pozůstalým, byl jazyk značen několika řadami bodů. Známé jsou i případy, kdy se toto značení těla používalo i jako amulet. Asymetrické tvary měly rituální význam a symetrické bývaly dekorativní. S příchodem misionářů a kolonizátorů se ostrovy a jejich kultura začala měnit. Tetováž spolu s ostatními obyčejí byla zakázána. Například v Omaiově domovině⁴ vyhlásili zákon, který nařizoval, že se nikdo nenechá tetovat. V tomto zvyku nesmělo být pokračováno z důvodu starých a zlých obyčejů. Ti, co tak učinili, stanuli před soudem a byli potrestáni. Domorodci se však sami zaslouží o postupné vzkříšení jejich kultury. Dochází k vzednutí celé polynéské kultury a tetováž je součástí toho všeho. I díky etnografům, cestovatelům a umělcům může vzniknout jakási druhá rekonstruovaná polynéská kultura. (Rychlík, 2005, s. 75 – 84)

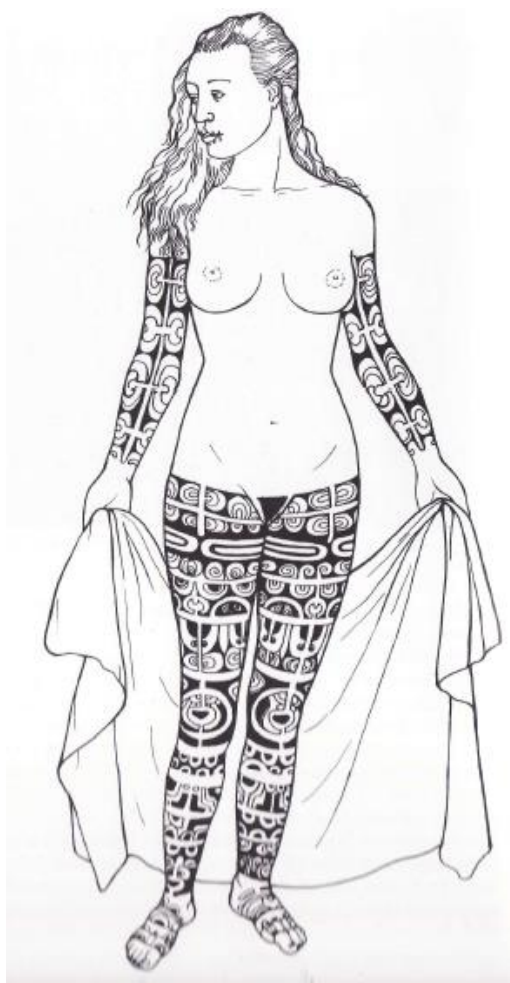
Markézy

Jak jsme již více zmiňovali, bylo tetování na Markézách na vrcholu. Žádný z národů světa ho nedovadl k takové dokonalosti. Markézané byli natolik zámožní, že si mohli dovolit ty nejlepší tetovače. Platilo se prasaty, šperky, zbraněmi či stloukanou látkou zvanou „tapa“. Ženy se tetovaly o poznání méně než muži. Ženské torzo muselo zůstat nedotčeno, ale ruce a nohy byly hojně ozdobeny. Muži byli zdobeni celí. Také na Markézách došlo k úpadku jejich kultury s příchodem Evropanů. Na ostrovy přiváželi své neduhy, jako jsou alkohol, pušky, peníze, tabák, ale také nemoci. Z původních asi 90 000 Markézanů jich žilo v roce 1911 již jen 2 890. S vytrácením lidí, docházelo i k vytrácení jejich kultury. Karl von den Steinen, německý badatel, se rozhodl pro zachování příštím generacím co nejživějšího svědectví. V roce 1897 zavítal do Tichomoří a rozmlouval s nejstaršími obyvateli

---

⁴ Společenské ostrovy nebo též Ostrovy společnosti - souostroví v jižním Tichém oceánu.

Markéz o jejich mizejících mýtech, folklóru, umění, rituálech a samozřejmě nevynechal ani tolik fascinující tetování. Jeho studium trvalo přes dvacet let a výsledkem byla troj-svazková publikace *Die Marquesaner und ihre Kunst* (1928), kterou mnozí považují za nejlepší knihu věnovanou umění tetování. V současnosti se mladí Markézané vrací ke svému umění a tradicím. Užívání tradičních instrumentů k provádění tetování bylo zakázáno, ale dnes se běžně tetuje moderními strojky. Markézané jsou na své umění pyšní a podobně jako jiní zjistili, že se tím mohou i skvěle živit. (Rychlík, 2005, s. 88 – 95)

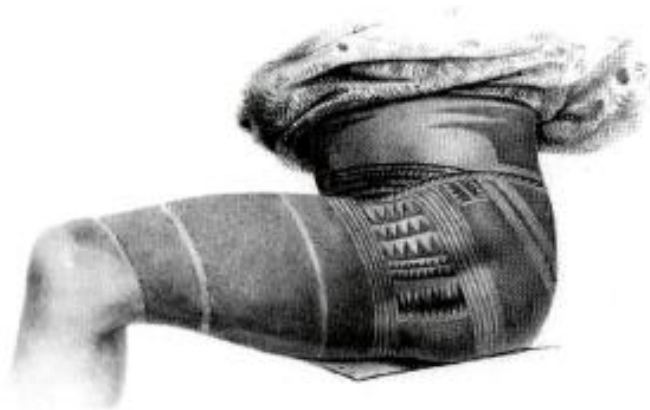

Obr. 2 Vyobrazení potetované markézké ženy (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 90)

Samoa a Tonga

Mezi Samoánci se prolínají dva mýty o tom, proč se tetovali. Údajně dvě ženy, Taema a Tilafaiga, plavaly z Fidži zpátky na Samou. Na Fidži si povšimly, že je tam zvykem tetovat jen ženy. Poté, co se vrátily na Samou, byly dlouhým pobytem ve vodě tak zkřehlé, že vyslovily obrácené poselství: *Když muži dorostou, tetuj je!*. Ovšem i ženy se občas tetovaly, ale daleko drobnějším vzorkem. Ve druhém příběhu se vypráví, jak jistý dobrodruh přinesl

dovednost tetování z říše duchů. Jejich tradiční tetování označují jako „pe‘a“, které se táhne od beder po kolena. Samoánci tetovali i genitálie, což byla velmi náročná a bolestivá procedura. Zdobení scrota se říkalo „tafumiti“ a pyje se týkala tetováž známá jako „tafito“. Tetování zde bylo také velmi náročnou finanční záležitostí a přinášelo i zdravotní rizika. Mnozí Samoánci zaplatili cenu vůbec nejvyšší. (Rychlík, 2005, s. 98 – 99)

Obr. 3 Pe‘a (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 96)

Maorové na Novém Zélandu

Co Maor, to tetování. Žádný jiný národ není tak spjat s tetováním v povědomí jiných, jako lidé z Nového Zélandu na jihu Polynésie. Maorové se rozhodli zdobit si tvář právě proto, že ji považují za nejosobitější část těla, kterou navíc i komunikujeme. Podle obličeje jsme posuzováni a sdělujeme i mnohé emoce. Tváře si zdobily vysoce uměleckým stylem zvaným „moko“, což je spirálovité lící zdobení u mužů. Ženám se tetovaly zajímavé ornamenty na jejich brady. Složitost takového tetování značilo místo ve společenské hierarchii. (Rychlík, 2005, s. 102)

Obr. 4 Současný Maor tetovaný moderní metodou (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 114)

Tetování se samozřejmě vyskytovalo i v jiných světových kulturách, jako je Austrálie, Melanésie, Mikronésie, Borneo, Asie, Japonsko, arktické oblasti, Sibiř a Inuité, Severní a Jižní Amerika a také Afrika. Námi představené kultury považujeme za zásadní v umění tetování, proto jsme si je blíže představili. Dále se však budeme zabývat nám nejbližší kulturou, tedy naší vlastní kulturou.

2.2 Tetování v evropské kultuře

Tetování samozřejmě znala i Evropa. I když je starý kontinent po archeologické stránce zmapován velmi důkladně o pravěkém zdobení svědčí jen nálezy misek a červeného okru, kterým se dříve lidé ve starověku malovali. Dalším nepřímým důkazem mohou být nálezy zvláštních šidel z Francie, Portugalska, Rumunska a Skandinávie. Různí experti se domnívají, že sloužily právě k propichování kůže. Právě první nepopíratelnou známkou tetování ve starověké Evropě je nález již výše zmiňovaného ledového muže Ötziho, na jehož těle byly nalezeny známky tetováže. (Rychlík, 2005, s. 203)

Nebýt nálezu Ötziho, mohli bychom se pouze spoléhat na výskyt tohoto zdobení těla v Evropské kultuře ze záznamů starodávných cestopisů a jiných děl antických autorů, které se nám dochovaly. Tyhle doklady můžeme považovat za relativně spolehlivé.

Hérodotos z Halikarnássu (484 – 425 př. n. l.) se zmiňuje o výskytu tetování u Thráků, kteří jej považovali za odznak důstojenství. Kdo byl označen, byl považován za osobu pocházející ze vznešeného rodu, ti, jenž označeni nebyli, byli vnímáni jako osoby původu nízkého. Tento národ jsme mohli nalézt na území dnešního Bulharska a Makedonie. Religionista Mircea Eliade pro změnu uvedl, že tetování je na jihu symbolem šlechty a na severu symbolem otroctví. Dalšími hmotnými důkazy mohou být například nálezy váz, na nichž jsou vyobrazeny pomalované ženy, nádob na víno, či postavy zvětřované malbou z bájí a pověstí. (Rychlík, 2005, s. 203)

V celém raném středověku se názory na postavení kvůli tetování měnily. Někde tetováž považovali za symbol vysokého postavení, jinde jím označovali otroky či osoby z nižších stavů. Také bojovníci byli často tetování, aby vypadali v boji hroznější. Zmínky o tetování nalézáme skutečně v písemnostech z celého antického období.

V některých antických „nebarbarských“ oblastech bylo tetování užíváno dokonce ke stigmatizačním účelům jako forma trestu, jimž byl značen morálně nebo fyzicky nedostačující člověk. Historik starověku C. P. Jones uvádí, že klasické tetování bylo daleko častěj-

ším způsobem trestu než například cejchování žhavým železem. V pozdní antice se mnohdy tetovala čela odsouzených k práci v dolech a kamenolomech. Na hygienu kriminálních se příliš nedbalo, proto je velice pravděpodobné, že spousta utrpěla otravou krve s následnou smrtí. (Rychlík, 2005, s. 206-207)

Důsledkem toho, jak bylo nahlíženo na tetování v dané době a také toho do jakých rolí díky tomu byli někteří lidé stavěni, se začala v lékařství vyvíjet snaha o detetuaci⁵. Některé z doložených způsobů jsou až nepředstavitelné, ale spousta potetovaných osob se k tomu uchýlila.

Jeden z takových postupů představuje římský lékař Áetios z Amidy ve spisu *Medicæ artis principes* z 6. století: *Ještě než směsici přiložíte, nejprve tetování očistěte a namažte jej pryskyřicí. Pět dní ponechte místo zavázané. Šestého dne propíchejte tetování špendlíkem, vypusťte krev a ránu lehce posolte. Poté přidejte lék podle receptu a opět místo pevně obvažte. Nechte směs pět dní působit, šestého přidejte pírkem další mast. Tetování do dvaceti dnů zmizí, bez větších stop a postižení.* Daná směs se připravovala z vápna, jedlé sody, pepře, medu a dalších substancí. (Rychlík, 2005, s. 208)

Je jen těžce představitelné, že by byl o takovýto způsob odstranění zájem. Nejenže to zajiště nebylo až tak jednoduché, jak to vypadá, ale určitě tato metoda nebyla ani tolik úspěšná. Zájemcům po tomto procesu musely zůstat i velké jizvy.

S nástupem křesťanství se první křesťané nechali tetovat dobrovolně, aby tak projevili vzájemnost a oddanost Bohu i komunitě. V roce 316 došlo ke zmírnění trestaneckého tetování v obličeji s tím, že i jiné místa na těle jsou pro to vhodné. Také se objevovaly postupné zákazy tetováže u křesťanů. Úplný zákaz nastal v roce 787 na koncilu v Celchyth⁶, který vydal papež Hadrián I. Postupně tento zvyk v Evropě uvaldal. Církev jej napadala jako dílo ďáblovo a znak čarodějnictví. K určitému znovuoživení tetování a zájmu o něj došlo až při křížových výpravách v 11. a 12. století. Válečníci se k němu uchýlovali, aby jim zajišťovalo ochranu. (Rychlík, 2005, s. 209 - 210)

Na krátkou dobu bylo tetování v Evropě oblíbené u vyšších vrstev, poté co kapitán James Cook přivezl do Evropy potetované ostrovany. Čím více však lidé propadali tomuto

---

⁵ detetuace = odstranění tetování.

⁶ Chelsea.

fenoménu, tím více se jejich vzhled stával kuriozitou a začali se předvádět v cirkusech a na poutích. Ke skutečné renesanci tetování v Evropě došlo až v 60. letech 20. století, když si jej začali pořizovat herci a rockové hvězdy. Právě proto začalo tetování nabývat určité módní důvěryhodnosti. (Watkins, 2011, s. 7)

V evropské kultuře, jak je vidno, si tetování prodělalo skutečně strastiplnou cestu. Domníváme se, že právě střídání vln zákazů, oblíbenosti a neoblíbenosti tohoto způsobu zdobení těla mělo vliv na to, proč mu není věnováno tolik pozornosti ze stran předních odborníků z různých oblastí, jako v jiných zemích.

2.3 Náhled na lidi s tetováním

Z informací, které jsme již zmiňovali, víme, že na tetování se během svého vývoje nahlíželo různě, jak u domorodých kultur, tak v naší historii. Přes četné zákazy se tento zvyk udržel až do dnešního moderního světa, kdy jej lidé berou jako součást života. V dřívější době, byli tetovaní lidé vnímáni jako něco neobvyklého, co není příliš časté, ale nyní můžeme potkat desítky lidí s tetováním během půl hodiny. V minulosti bylo tetování hlavně symbolem námořníků a cirkusáků.

Hojně potetovaní lidé byli považováni za kuriozitu a začali být předváděnými atrakcemi v cirkusech a na poutích. Studia, kde se tetováž prováděla, byla umístěna v postranních nefrekventovaných uličkách, velmi často v přístavech, které vyhledávali především námořníci, aby si nechali zvěčnit, kde všude byli a jakou vzdálenost urazili. V mnoha oblastech bylo tetování ilegální. (Watkins, 2011, s. 7)

Umělci zodpovědní za takovéto zdobení byli většinou potetovaní od hlavy k patě, protože jim to sloužilo i jako reklama a doufali tak ve větší klientelu. Někteří tetovaní vyrostli v cirkuse, jiní se přidružili jako uprchlíci, další se stávali námořníky nebo žili jako jednotlivci toužící po potulném životě a svobodě. Dělali to proto, že doufali v to, že tak získají tetování, což se jim mnohdy podařilo a budou se tak moc ukazovat na veřejnosti a dospět tak k snadnému výdělku. Pod tetovací jehlou dokázali trávit nekonečné množství hodin. (Clerk, 2011, s. 18)

Námořnické tetování zahrnovalo celou životní zkušenost námořníků na moři – jejich povinnosti, vlastenectví, vojenský účel, uznání, kamarádství, čest padlým ve vlnách apod. Lidé často používali výraz „námořnické tetování“, ale v podstatě se jednalo o Old School motivy neboli motivy „staré školy“. (Clerk, 2011, s. 56)

Tetování bylo vnímáno kolem 19. století jako označení spodiny, jak na to poukazují předchozí světoví autoři, ale i náš autor M. Rychlík (2005, s. 216 - 217) - *Tetování bylo symbolem námořníků, cirkusáků, vojáků, prostitutek a barových povalečů*. Tato asociace je typická především pro západní svět. K této spodině se však brzy připojili příslušníci bohémy a aristokracie.

O zásadní rozvoj tetování, jeho oblibu a přijatelnější přístup k tetovaným lidem se zasloužil vynález elektrického tetovacího strojku, za nějž může Thomas Alva Edison, který si v letech 1875/76 patentoval geniální elektrické pero. Na jeho základě v roce 1890 představil Samuel O'Reilly ranou verzi tetovacího strojku. Elektrický strojek pro tetováž přinesl mnohé plusy, tetovalo se rychleji, větší plochy, tetování podstupovalo daleko více lidí, protože šla jeho cena dolů a už nebylo přístupné jen pro majetné. (Rychlík, 2005, s. 218 – 219)

Čím více se tetování rozšiřovalo mezi „prostý“ lid, tím lépe na něj bylo nahlíženo, protože se s ním tak lidé mohli více stýkat a zvykat si na něj. Začít ho postupně brát jako součást běžného života. Přesto však byla místa, kde se zdálo být tetování nevhodné, např. při zaměstnání a také s příchodem války se tetováž orientovala zase jen na muže, po válce bylo tetování dokonce opět tabuizováno a stalo se tak vyhledávaným požítkem vězňů. Během pár desítek let se tetování vrátilo do běžného podvědomí „obyčejných“ lidí a dospělo tak opět hojného rozkvětu, kde se již nesetkalo s žádným rapidním úpadkem. Tetováží se v dnešním moderním světě velmi daří a je hojně vyhledávána. Dokonce už i zaměstnavatelům tetování zaměstnanci nevadí, neomezují je, ale stačí, když je budou nosit skryté. Oblíbenosti a rozkvětu tetování také vděčíme showbyznysu, protože se lidé chtěli přiblížit svým idolům a hvězdám, právě díky tetování.

3 TETOVÁNÍ JAKO ŽIVOTNÍ STYL

V zásadě lze říci, že každý člověk má svůj životní styl, nějaký způsob, kterým se projevuje vůči okolí. Jedná se o činnosti, které vykonává, hodnoty, morálku, zásady, dle nichž jedná a uznává je, s jakými sociálními skupinami a sítěmi se sdružuje, jak vlastně tráví svůj čas. Existují v tom značné rozdíly. Vše závisí na dvou faktorech. Prvním je vnější faktor, který je dán životními podmínkami. A druhým faktorem je subjektivní, čili osobnost jedince. Většina lidí více méně nevybočuje z davu, ale najdou se zde takový, kteří jsou jiní, což vyžaduje jistou dávku odvahy a přesvědčení. (Duffková, Urban, Dubský, 2008, s. 112 – 114)

Tetování se stává za poslední roky spíše životním stylem pro spoustu jeho nositelů. Nejde už jen o určitý význam, které tetování může mít, ale o součást jejich života. Dalo by se říci, že se tetování stalo určitým alternativním životním stylem. Takoví jedinci bývají většinou celí ozdobení. V mládí začnou jednou kerkou a už se to pak s nimi táhne dlouhá léta, celý život.

Motivace lidského chování byla a vždy bude nejdůležitějším úkolem psychologie. Zaměřuje se na vysvětlení toho, proč se lidé chovají, tak jak se chovají. Vysvětlení, co je jejich cílem chování a proč se tak chovají, jaký má jejich chování smysl, podává psychologie motivace. Tato problematika je v zásadě velmi komplexní. (Nakonečný, 2004, s. 5 – 6)

K tetování může vést celá řada motivací. Důvody proč se lidé nechávají tetovat, jsou velmi rozličné, přesto mohou být vzájemně provázané mezi sebou.

Sociální

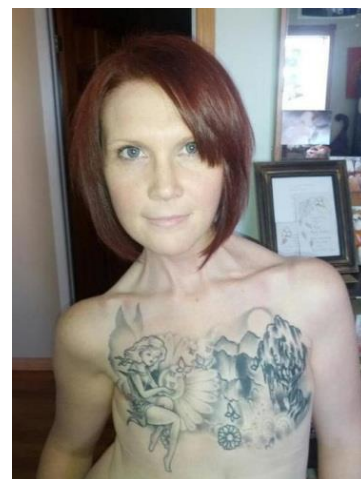
Sociální aspekty motivace jsou významné především pro kmenové kultury, kde jim dává tetování určitý status, postavení ve skupině, společnosti, jak jsme se o tom již zmiňovali v předešlé kapitole. Poukazují jím na to, jak jsou movití, čeho dosáhli, k jakému kmeni patří, že už jsou plnohodnotní muži apod. Význam tetování je pro ně skutečně zásadní, proto je u nich sociální motivace velmi reflektovanou prioritou. Bez tetování by je společnost nebrala vážně, neměli by žádný hlas, dokonce by se ani neoženili.

Také tento druh motivace vede lidi v současném moderním světě k tetování, aby vyjádřili příslušnost k určité skupině a zapadli mezi ně. Jde o jakýsi určitý symbol, kterým vyjadřují danou příslušnost. Jedná se např. o skinheads, motorkáře, v horším případě příslušnost k sektám apod.

Sociální motivaci považujeme za nejpochoptitelnější ze všech, ale není nejvyhledávanější, další dva druhy motivací jsou daleko frekventovanější.

Psychologické

Psychologická motivace, je důležitá pro uspokojení nějaké konkrétní potřeby. Lidé mají nějakou konkrétní pohnutku, proč se nechávají tetovat. Pomáhá jim to v určitém směru. Například je v současné době velkým trendem u žen nechat si potetovat hrudník. Jedná se o ženy, které prodělaly onemocnění rakoviny prsou. Musely podstoupit mastektomii⁷ a mnohdy jim zůstaly nevzhledné jizvy, proto se rozhodly své „prázdené“ dekolty ozdobit unikátním tetováním. Což jim pomohlo vyrovnat se se svým vzhledem.

Obr. 5 Ženy s tetováním po mastektomii (Zdroj: <http://www.inkedmag.com/>)

Estetické

Tento druh motivace je zřejmě nejfrekventovanějším druhem. Valná většina lidí se nechá tetovat proto, že se jim to líbí. Tetování může být velmi vkusným doplňkem, který je už ovšem na stálo. Estetická motivace se může prolínat s motivací psychologickou, u případů kde se snaží zakrýt např. nevzhledné jizvy po zranění, či operaci, na což jsme u ní poukázovali.

---

⁷ Mastektomie = chirurgický zákrok, kterým je odstraněna mléčná žláza.

3.1 Tetování mladistvých

Fenomén tetování oslovuje v největší míře především teenagery, kteří v tom vidí něco co je „in“ a „cool“. V dnešní době je pro ně důležité vyniknout, být něčím jedinečným, vybočit z davu, šokovat. Mnozí se domnívají, že právě díky tetování toho dosáhnou a tak již ve velmi brzkém věku začínají přemlouvat rodiče, aby jim ho dovolili podstoupit.

V našem světě je tetování chápáno trochu jinak, než je tomu u nevyspělých, domorodých civilizací. Na tetování „dětí“ je zde nahlíženo zcela jinak. V podstatě je to pro mnohé něco nepřípustného. V kmenových společnostech je tetování považováno za přirozený jev. Je to něco, co měli otcové a další generace. Mnohdy pro ně mělo tetování specifický význam, kterým dávali ledacos najevo. U nás je tomu jinak i díky tomu, že má tetování v našem světě zcela jiný význam. Spousta mladistvých považuje tetování za něco „famózního“, ale již neřeší budoucnost. Neuvědomují si, že může být v dospělosti překážkou. Z toho důvodu se mladým lidem nedoporučuje pod dvacet let podstupovat tetováž. Dokonce se tvrdí, že je člověk plně vyspělý až v pětadvaceti letech. Lepší je raději počkat, pořádně vše uvážit, případně si za tu dobu najít nějaký unikátní motiv. Důležité je také si uvědomit, že je to trvalý zásah, který nelze jen tak odstranit, i když už nám dnešní doba umožňuje docela účelnou, ale nákladnou cestu. Právě proto se tetování u mladistvých nedoporučuje, teenageři velmi často mění svou image, postoje, názory. Co je pro ně jeden měsíc to nejlepší, už nemusí být nejlepší měsíc další. Dalším problémem může být i to, že nedisponují zrovna přebytečným obnosem peněz a tak se mohou uchýlovat k pokoutným tatérům, místo profesionálních studií, kde se dbá na hygienu, sterilitu a především užívání prvotřídního materiálu jako jsou barvy, jehly apod. To přináší mnohé zdravotní rizika a mohou člověka provázet celý život. Bývá zvykem, že v každém seriózním studiu odmítnou tetovat zájemce mladšího osmnácti let, bez vědomí a souhlasu rodičů. Z právního hlediska je možné podstoupit tetování až po dovršení dospělosti, tedy osmnácti let. (Fiksa, 2005, s. 34 – 35)

Můžeme jen doufat v uvědomělost rodičů a jejich nepřilíšnou benevolenci v tomto směru, aby se nám po ulicích neproháněly potetované děti. Myslíme si, že u nich je tetování skutečně nevhodné.

Tetování mladistvých může být také otázkou toho, že se snaží nalézt své místo, hledají svou identitu, své pravé já, které se odehrává přímo v období dospívání.

U dospívajících se často setkáváme s rozptýlenou identitou, kdy se příliš nezabývají tím, co bude v budoucnu. Zaměřují se na prožívání aktuálních situací, tzv. co se děje teď a tady. Mladí jsou velmi ovlivnitelní, často mění své názory, přesvědčení a chování, tak jak je zrovna očekáváno. (Čermák, Hřebíčková, Macek, 2003, s. 184 – 185)

Právě tahle snadná ovlivnitelnost mladistvých aktuálními trendy a jejich nerozvážnost může vést k jejich touze nechat se tetovat, označit se, někam tím zapadnout, protože je to moderní. Proto je lepší s tetováním počkat do určitého věku, kdy se překlene doba adolescence a mladí lidé si uvědomují své jednání a jeho následky, jak o tom pojednává R. Fiksa.

3.2 Funkce tetování

Funkce neboli význam tetování je velmi rozsáhlý, který se měnil v průběhu času, prostoru i osobností nositelů. Tetování slouží ke zkrášlení kůže, dokládá dosažení životních mezníků, může vyjadřovat niterný stav člověka, politické přesvědčení či náboženské vyznání. Soubor všech významů je téměř nekonečný a souhrnně nepostižitelný. Proto jsme funkce tetování shrnuli do osmi skupin podle M. Rychlíka (2005):

1. Rituální funkce

U domorodých národů bývá tetování často spojeno s přechodovými rituály, např. opuštění dětství. Důležitou součástí těchto rituálů bývá obřadné provedení, tradiční dodržování postupů při úkonech a mnohdy bolestivá a trvalá památka na uskutečněný rituál. Často byli mladí muži považováni za děti, dokud nepodstoupili tento bolestivý proces. Za netetovaného mládence by se nevdala žádná dívka, ostatním by byl pro smích a neměl by žádnou váhu ve společnosti. V podstoupení rituálu nejde o uznání okolí, ale o to, že člověk dosáhl dalšího úseku na cestě k dospělosti a cílí vlastní identity.

2. Estetická, dekorativní a erotická funkce

Tetováním zkrášlujeme sebe sami. Jedná se určitě o nejdůležitější funkci tetování. Přesto tuto funkci nelze považovat za primární. Nemusí jít jen o estetickou stránku, ale o samotný zjev, kdy je tetování používáno jako určitá forma zastrašení v boji. Pro tento efekt je tetování využíváno méně početně, spíše jde o dodání tělu nové, zajímavé a nevšední krásy. Pro domorodé kmeny měla zdobená osobnost velkou erotickou přitažlivost. Estetická a erotická funkce spolu koexistují a navzájem se podporují. U žen se zvyrazňuje jejich ženskost a u mužů mužnost.

3. Magicko-náboženská funkce

Nadpřirozenost těchto prvků tetováže uvádí především preventivní a ochranou formu ornamentů. Napodobují se symboly ochranných božstev, které mají dodat zvláštní schopnosti. Mnohé uplatnění našla i jako soukromý talisman a amulet. Díky pověrčivosti některých národů se věřilo v to, že pokud zemře žena bez tohoto zdobení, je napadána v posmrtném životě duchy jiných žen, kterým musí sloužit.

4. Léčebně-preventivní funkce

Tato funkce patří k těm nejstarším, která úzce souvisí s funkcí předešlou. Tetovalo se v oblasti akupunkturálních bodů. Můžeme dokonce předpokládat, že tetování bylo objeveno jako druhotný výsledek léčebných postupů. Tetování mělo odhánět bolest, celou řadu chorob, přinášet štěstí a zvyšovat plodnost. Terapeutický význam tetování je dodnes zachován v Africe a Indii. V moderních společnostech tato funkce zcela zanikla.

5. Komunikační a identifikační funkce

Tetováním lidé sdělují své pocity, výraz, názory, postoje či přesvědčení. Jednotlivé obrazce fungují jako komunikační nástroj a prostředek nonverbálního sdělení. Označovali se tak v dřívějších dobách zločinci a otroci. Lidé tak vyjadřují i příslušnost k určitým skupinám či subkulturám, např. u skinheadů. Ale tato funkce nemusí být spojena jen s negativními vlivy.

6. Sociálně-skupinová funkce

Každý z nás patří do nějaké sociální skupiny, která může mít různé znaky, skryté či viditelné. Tetování patří k těm nejzjevnějším. Dáváme jím najevo příslušnost k různým kmenovým, společenským, profesním nebo náboženským komunitám. Takovéto rozlišení se dodnes udržuje u fotbalových, motorkářských nebo pouličních gangů. Opět nemusí mít tato funkce spojitost pouze s „kriminálním“ podtextem. Skupinové tetování podstupují také příslušníci skupinových elitních vojenských útvarů.

7. Statutárně-hierarchická funkce

Jedná se o funkci rozlišovací. Dle druhu zdobení se dal určit společenský statut člověka, věkové zařazení, stupeň postavení v tajných společnostech apod. Tetováním byl vyznačován také manželský status. Pokud se např. u Inuitů narodilo ženě dítě, které tetování nezajišťovalo patřičný status, muselo být dítě usmrceno.

8. Individualizační funkce

V současnosti si tetováním lidé prosazují vlastní individualitu, revoltu, odmítání společenských norem a konvencí. V minulosti měla v zásadě stejný význam, ale moderní doba ho posílila. Jde o specifický způsob, jak sdělit, že jsme něčím výjimeční, proto se také vzory tetování velmi specificky vztahují k zájmům a hodnotám jejich nositelů. (Rychlík, 2005, s. 40 - 59)

Tetování má zajisté i mnohé další funkce či významy, které pan Rychlík ve své publikaci neuvedl a ani tak rozsáhlé množství funkcí uvést nemohl. V současnosti jsou skutečně velmi specifické pro své majitele. Pokud má tetování pro někoho svůj vlastní význam, plní tak určitou funkci. Nedá se hovořit ani o vytrácení původní myšlenky tetování, jelikož jsou místa, kde jsou stále zachovávána.

3.3 Styly a základní motivy

Tetování není klasickým uměním, ale stejně jako v klasickém, má velké množství stylů a motivů, o kterých by se dalo napsat samostatné a skutečně rozsáhlé dílo. My si představíme ty nejzákladnější, jak je rozřadil R. Fiksa (2005):

1. Old School

Název v překladu znamená stará škola. Jedná se o motivy tetování našich předků, především námořníků, kteří se doplavili na polynéské souostroví a podstoupili tuto metodu zdobení těla. Postupem času si začali vymýšlet své náměty, které nahradily polynéské tetování. Tetovaly se především palmy, polonahé dívky, kotvy, meče, srdce, letopočty a jiné motivy s námořnickou tematikou. Tyto motivy jsou jednoduché s výraznými barvami a silnou ohraničující linkou.

2. New School

Tento styl vychází ze stylu předchozího a objevil se počátkem 90. let v Americe. Nese znaky Old School motivů, ale linie jsou dynamičtější a obrazce jsou trojrozměrné. Používá se daleko větší množství barev. Motivы jsou stejné jako u předešlého stylu.

3. Tribal

Tribal patří k vůbec k nejoblíbenějším tetováním. Základ má u polynéských kmenů, námořníci však s příchodem Old School stylu od tribal motivů upustili a tak na něj bylo na

nějakou dobu zapomenuto. Renesance se tento styl dočkal v 80. letech 20. století, za což vděčí americkému studentovi umění Donu Edu Hardymu a jeho časopisu Tattoo Time.

Obr. 6 Tribal ornament (Zdroj: osobní tetování)

4. Japonský styl

Japonský styl má svůj specifický název pro toto umění, je to tzv. „tebori“. Jde o velkoplošné a rozsáhlé tetování. Setkáváme se i s označením „irezumi“, v překladu ire = zavést a zumi = inkoust. Pro takhle rozsáhlé tetování je důležité, aby mělo svůj význam a opodstatnění. K nejčastějším motivům patří draci, koi kapři, pivoňky či třešňové květy, doplněné pozadím s vlnami nebo mraky.

5. Portréty

Motivy portrétů potřebují dvě základní věci. První je důvod, proč chceme na sobě nosit něčí portrét a druhý, který je velmi důležitý, je mít skutečného mistra v tomto umění. Portrét musí být udělán velmi pečlivě, se všemi detaily a také musí působit velmi realisticky. Do módy tyto motivy přišly počátkem 80. let.

6. Fauna a flóra

Jeden z nejoblíbenějších stylů, především u žen. Mohou jím podtrhovat svou křehkost a ženskost. Ženy si nechávají tetovat nejrůznější květy, motýli či delfiny. Ani muži se tomuto stylu nevyhýbají, u nich jde spíše o šelmy. Už primitivní národy si tetovaly obrazce zvířat, které je měly ochránit.

Obr. 7 Tetování sovy (Zdroj: osobní tetování)

7. Keltské ornamenty

Umění Keltů a jejich ornamentů je skutečně pozoruhodné. Dokázali propracovat své obrazy takřka s matematickou přesností do velmi jedinečných obrazců, které mohly končit zobrazením různých zvířat. Jedná se o skutečně komplikované pletence, vyžadující vysokou míru zkušeností.

8. Typografie

Tento styl tetování je typický především pro moderní tetování, jelikož primitivní kmeny nepoužívaly písmo k jakémukoliv vyjádření. V moderním světě jde o prezentování svých postojů, názorů, přesvědčení. (Fiksa, 2005, s. 46 – 55)

Obr. 8 Typografie (Zdroj: osobní tetování)

Samozřejmě existují i další motivy k tetování, které jsou také velmi oblíbené. Námi představené motivy patří k těm nejznámějším. Motivaci toho, co si chceme nechat vyteto-

vat, nalézáme všude, kam se podíváme, internet, knihy, časopisy, svět kolem nás či naše vlastní fantazie.

3.4 Odstranění tetování

Zrovna tak jako nám dává dnešní doba možnost se nechat tetovat, dává nám možnost nechat si tetování i odstranit. Známých je několik způsobů odstraňování tetování, kterými se zabývá ve svém díle R. Fiksa.

Metody odstranění tetování:

1. Excision

Jedná se o chirurgický zákrok, kdy nám chirurg aplikuje lokální anestetikum, poté tetování vyřeže skalpelem a ránu zašije. Metoda se využívá u malých tetování. Lze postupně odstraňovat i velké tetování, ale to je časově náročné.

2. Dermabrasion

Touto metodou se rozrušuje kůže a následně se porušené místo brousí rotujícím abrazivním nástrojem. Zbavíme se tak vrchní vrstvy kůže. Při odstraňování se využívá lokálního anestetika, kvůli velké bolestivosti a také tamponování rány, pro vysokou krvácivost. Důležitá je kvalitní a důsledná péče o ránu, aby byl výsledek uspokojivý.

3. Salabrasion (též Cryosurgery)

Metoda je stará více jak jedno století a stále vyhledávaná. Místo, kde máme tetování umístěno, buď zmrazíme, nebo využijeme lokálního anestetika, na které se poté nanese voda smíchaná se solí. Takhle ošetřené místo třeme dřevěným hranolem obaleným v gáze či využijeme rotačního nástroje jako u Dermabraze. Provádíme odstraňování tak dlouho, dokud se kůže nevzlíná. Po zahojení se proces opakuje i několikrát, doku není tetování odstraněno.

4. Laser

Přestože se stále využívají metody předchozí, nejstandardnějším způsobem odstraňování tetování se stal laser. Velkým plusem je, že se nedostavuje krvácení, jako u předchozích metod, ale i tento způsob je velmi bolestivý a časově náročný, protože nám nikdo nedovede říct, kolikrát bude třeba laserovou metodu podstoupit. Pomocí krátkodobých záblesků, je tetovací pigment rozstřelen na malé kousky, které odstraní imunitní systém. Nejlépe se odstraňují malé, černé tetování s minimální možností zjizvení.

5. Cover-up

Zde nejde o odstranění tetování, ale jde v zásadě o překrytí starého motivu novým tetováním. V profesionálním studiu dokáží většinu tetování přetetovat tak, že ani nepoznáme, co pod ním bylo původně. (Fiksa, 2005, s. 128 – 131)

Všechny uvedené metody jsou značně bolestivé a žádná není stoprocentní, navíc po nich mohou zůstat nevzhledné jizvy, které také nejsou zrovna oslnivé, proto opět zmiňujeme, že nejdůležitější je si podstoupení tetováže pořádně rozmyslet.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

O výzkumu F. N. Kerlinger (1972) uvádí: *Vědecký výzkum je systematické, kontrolované, empirické a kritické zkoumání hypotetických výroků o předpokládaných vztazích mezi přirozenými jevy.* (Chráska, 2007, cit. podle Kerlinger, 1972, s. 12)

4.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění názoru na osoby s tetováním, jak jsou vnímány v současné době, oproti minulosti, dále jaké mají potetované osoby zkušenosti v běžném životě. Dílčími cíli výzkumu jsou zjištění odpovědí na další otázky spojené s výzkumem.

4.2 Výzkumné metody

Praktická část bude probíhat kvantitativní formou výzkumného šetření, která je základem v pedagogickém výzkumu. Kvantitativně orientovaný výzkum jsme zvolili pro předpokládanou účast více zájemců a zjištění tak relevantního výsledku.

Výzkumnou metodou rozumíme proceduru, kterou získáváme potřebné data pro výzkum. Mezi výzkumné metody u kvantitativně orientovaného výzkumu patří:

- pozorování
- škálování
- dotazník
- interview
- obsahová analýza textu
- experiment (Gavora, 2010, s. 85)

V dotazníkové metodě jde o písemné kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Je určen pro hromadné získání údajů, získáváme jím velké množství informací při malé investici času. Osoba, která dotazník vyplňuje, bývá označována jako respondent. (Gavora, 2010, s. 121)

Námi zvolenou metodou je právě metoda dotazníkové šetření. Zvolili jsme si tuto metodu pro její výhody, ale současně počítáme i s jejími nevýhodami. Za výhodu pokládáme především anonymitu a velký počet respondentů.

Použili jsme dotazník v elektronické podobě, který byl anonymní, aby bylo chráněno soukromí respondentů. Celkem jsme použili 17 otázek. V první části jsme zjišťovali obecnými otázkami základní informace o respondentech. V další části jsme zjišťovali informace o tetování respondentů a v poslední části nás zajímali jejich zkušenosti s tetováním vůči

okolí. Dotazník byl založen především na uzavřených otázkách, protože se domníváme, že na ně respondenti odpovídají raději. Polouzavřená otázka byla použita pouze jedna.

4.3 Výzkumný vzorek

Předmětem výzkumu jsou jevy, které označujeme jako subjekty výzkumu, tedy lidé o kterých chceme získat dané informace. Tito lidé tvoří základní soubor, který může být značně rozsáhlý. Výzkumník si určí základní soubor tak, aby odpovídal uplatnění jeho výsledků. Vymezení tohoto souboru musí být přesné, aby bylo jasné, na koho se výsledky výzkumu vztahují. (Gavora, 2010, s. 73)

Výzkumným souborem v bakalářské práci jsou potetovaní lidé. Zvolili jsme si je proto, že právě oni přicházejí k denním interakcím kvůli jejich vzhledu a tudíž mohou nejlépe posoudit, zda se naskytl nějaký vývoj ve vnímání potetovaných lidí.

4.4 Průběh výzkumu

Dotazník jsme umístili na příslušný webový server určený k těmto účelům, za předpokladu, že to bude nejrychlejší způsob k získání potřebného množství respondentů. Nejprve jsme oslovili všechny své známé, kteří mají tetování, a také jsme je požádali o další šíření dotazníku mezi jejich známé. Také jsme požádali tetovací studio o rozšíření dotazníku. Nakonec jsme dotazník umístili na fóra týkající se tetování. V březnu 2014 se nám podařilo získat dotazník od 116 respondentů, což stačilo pro vyhodnocení výzkumu.

4.5 Výzkumné otázky a hypotézy

Hlavní výzkumná otázka a z ní plynoucí hypotézy, na kterou jsme se zaměřili:

- **Otázka č. 14:** Domníváte se, že jsou potetovaní lidé vnímáni lépe, než tomu bylo v minulosti?
  - H_0 : Potetovaní lidé jsou vnímáni stejně jako v minulosti.
  - H_A : Potetovaní lidé jsou vnímáni lépe, než tomu bylo v minulosti.

4.6 Zpracování dat

Pro analýzu výsledků a ověření hypotéz jsme zvolili test dobré shody chí-kvadrát. Zvolená hladina významnosti byla 0,01 u všech testovaných hypotéz.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

V následující části bakalářské práce se budeme věnovat vyhodnocení jednotlivých otázek výzkumu. Výsledky budeme prezentovat tabulkami a z nich vycházejícími grafy, které doplníme vlastním komentářem k výsledku.

První část dotazníku se zaměřuje na jednodušší obecné otázky, týkající se např. věku, vzdělání, pohlaví. Další část se dotazuje na otázky týkající se tetování a problematiky s ním spojené v běžném životě.

Otázku spojenou s cílem výzkumu vyhodnotíme i pomocí testu dobré shody chí-kvadrát.

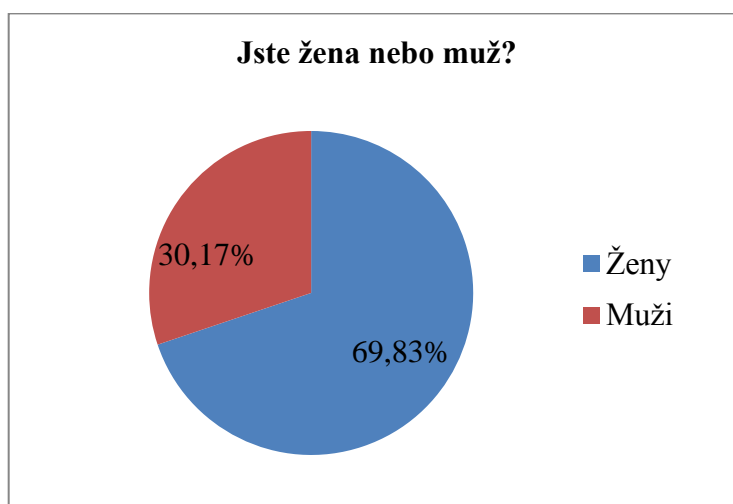
Výsledky jsme analyzovaly za pomoci programu Microsoft Office Excel 2010.

Otázka č. 1: Jste žena nebo muž?

Tab. 1 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet respondentů	%
ženy	81	69,83
muži	35	30,17
Celkem	116	100

Graf 1 Poměr pohlaví respondentů

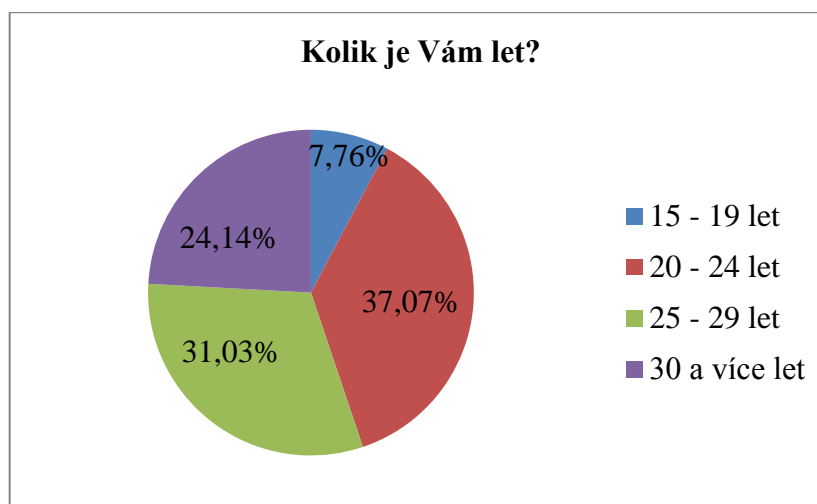
První otázka se zaměřila na zjištění poměru pohlaví a procentuálního vyjádření respondentů ve výzkumu. Z celkového počtu 116 respondentů, se výzkumu zúčastnilo 81 žen, což tvoří 69,83%, a 35 mužů, tzn. 30,17%. Výzkumu se zúčastnilo dvakrát více žen, než mužů. Můžeme proto předpokládat, že ženy se nechávají tetovat častěji než muži.

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

Tab. 2 Věk respondentů

Věk	Počet respondentů	%
15 - 19 let	9	7,76
20 - 24 let	43	37,07
25 - 29 let	36	31,03
30 a více let	28	24,14
Celkem	116	100

Graf 2 Věk respondentů

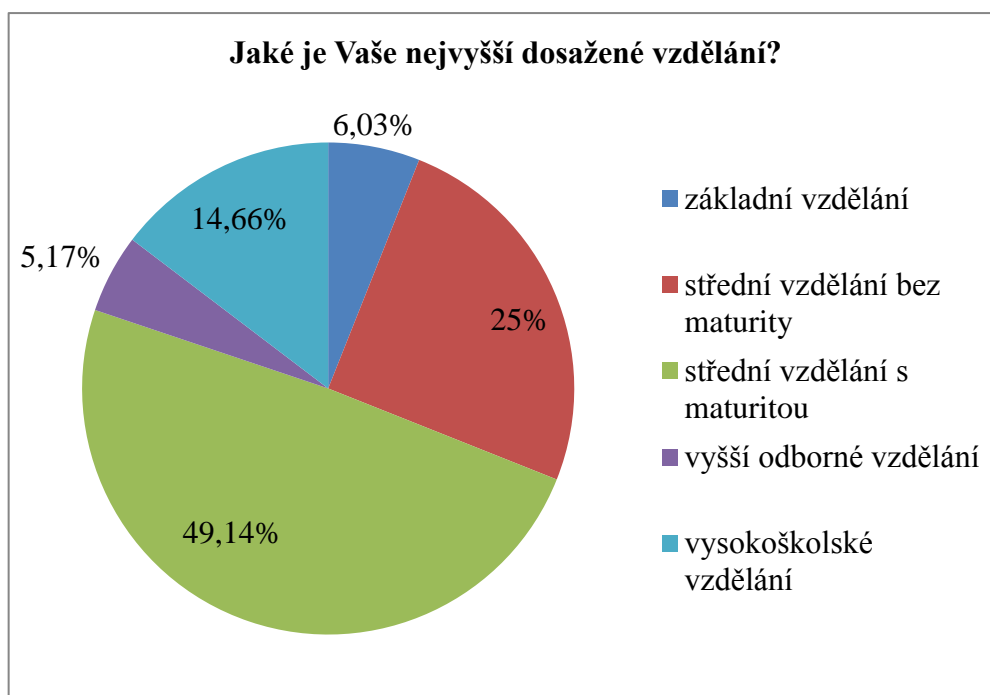
V druhé otázce jsme zjišťovali věk účastníků výzkumu. Nejpočetnější skupinou, která se výzkumu zúčastnila, tvořila 37,07%, což je celkem 43 respondentů, jedná se o věkové rozmezí 20 – 24 let. Druhou nejpočetnější skupinou byli účastníci ve věku 25 – 29 let, kterých se zúčastnilo 36, tj. 31,03%. Ve věkovém rozhraní 30 let a více se přidalo 28 účastníků, tj. 24,14%. Nejméně početnou skupinou byli mladiství ve věku 15 – 19 let, ti tvořili 7,76%, tj. 9 respondentů.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tab. 3 Vzdělání respondentů

Vzdělání	Počet respondentů	%
základní vzdělání	7	6,03
střední vzdělání bez maturity	29	25
střední vzdělání s maturitou	57	49,14
vyšší odborné vzdělání	6	5,17
vysokoškolské vzdělání	17	14,66
Celkem	116	100

Graf 3 Vzdělání respondentů

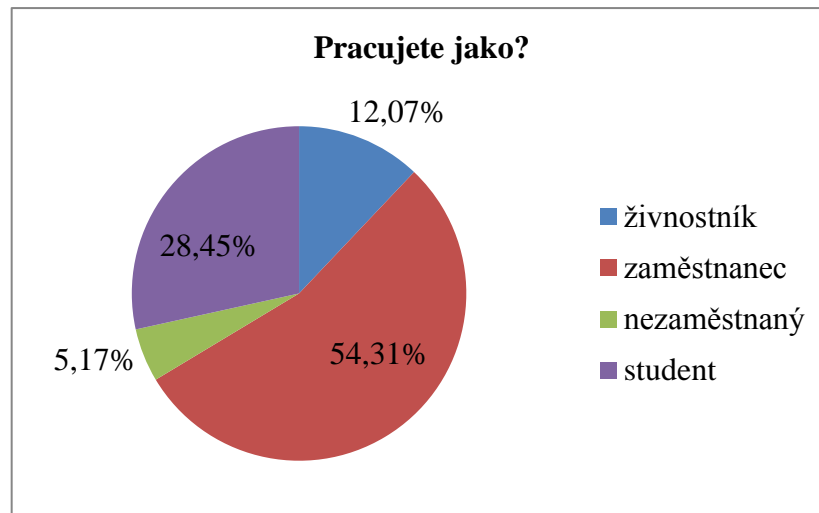
Třetí otázka se zaměřila na zjištění dosaženého vzdělání respondentů. Nejčastěji se nechávají tetovat lidé, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitou, jde celkem o 57 respondentů, kteří tvoří 49,14%. Tuto skupinu následuje středoškolské vzdělání bez maturity s celkovým počtem 29 respondentů, tj. 25%. Vysokoškolsky vzdělaných respondentů se zúčastnilo 17, tj. 14,66%. Vyšší odborné vzdělání má 6 respondentů a tvoří tak 5,17%. Respondentů pouze se základním vzděláním se zúčastnilo 7, tj. 6,03%.

Otázka č. 4: Pracujete jako?

Tab. 4 Povolání respondentů

Povolání	Počet respondentů	%
živnostník	14	12,07
zaměstnanec	63	54,31
nezaměstnaný	6	5,17
student	33	28,45
Celkem	116	100

Graf 4 Povolání respondentů

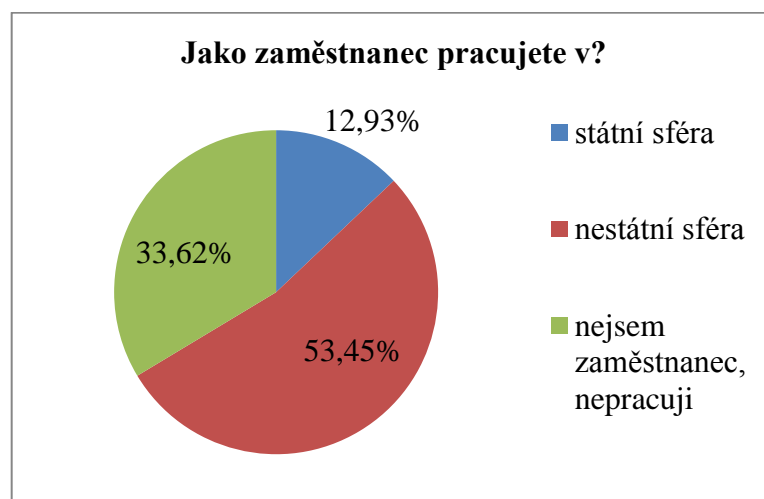
V následující otázce jsme zjišťovali povolání respondentů. Nejpočetnější skupinou respondentů byli zaměstnanci, kterých bylo celkem 63, tvoří tak 54,31%, což je téměř polovina účastníků výzkumu. Do výzkumu se hojně zapojili i respondenti, kteří se na své povolání teprve připravují, tvoří tak 33 účastníků, tj. 28,45%. Živnostníky tvořilo 14 respondentů, tj. 12,07% a nezaměstnaných respondentů bylo 6, což znamená 5,17%.

Otázka č. 5: Jako zaměstnanec pracujete v?

Tab. 5 Sféra zaměstnání

Sféra zaměstnání	Počet respondentů	%
státní sféra	15	12,93
nestátní sféra	62	53,45
nejsem zaměstnanec, nepracuji	39	33,62
Celkem	116	100

Graf 5 Sféra zaměstnání

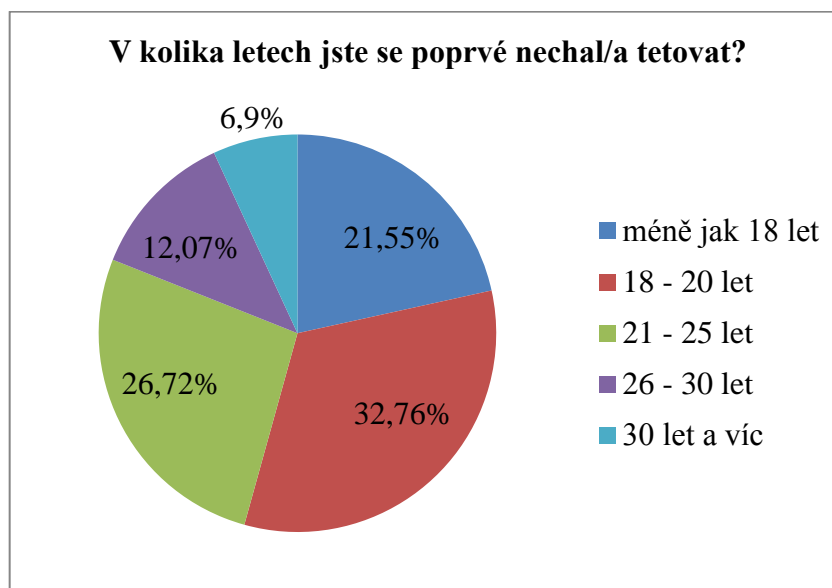
Dále nás zajímalo, pokud se jednalo o zaměstnané respondenty, v jaké sféře pracují. Celých 62 respondentů, účastnících se výzkumu, pracuje v nestátní sféře, kterou tvoří 53,45%, kterých je opět téměř polovina účastníků výzkumu. Druhá nejpočetnější skupina uvedla, že nejsou zaměstnanci, nebo nepracují, kterých bylo 39, tj. 33,62%. Pouze 15 respondentů, kteří mají tetování, pracuje ve státní sféře a tvoří tak 12,93%.

Otázka č. 6: V kolika letech jste se poprvé nechal/a tetovat?

Tab. 6 Věk prvního tetování

Věk	Počet respondentů	%
méně jak 18 let	25	21,55
18 - 20 let	38	32,76
21 - 25 let	31	26,72
26 - 30 let	14	12,07
30 let a víc	8	6,9
Celkem	116	100

Graf 6 Věk prvního tetování

V šesté otázce jsme se zabývali tím, v kolika letech zúčastnění respondenti podstoupili své první tetování. Mezi 18 – 20 rokem věku své první tetování podstoupilo celkem 38 účastníků, tj. 32,76%, což je pochopitelné hlavně proto, že tetování lze podstoupit bez svolení zákonných zástupců od 18 let. O něco déle čekali respondenti, kterých bylo 31, což znamená 26,72% a podstoupili jej mezi 21 – 25 rokem. Zajímavé je, že 25 respondentům nebylo ještě ani 18 let, když se nechali tetovat a tvoří tak 21,55%. Respondentů mezi 26 –

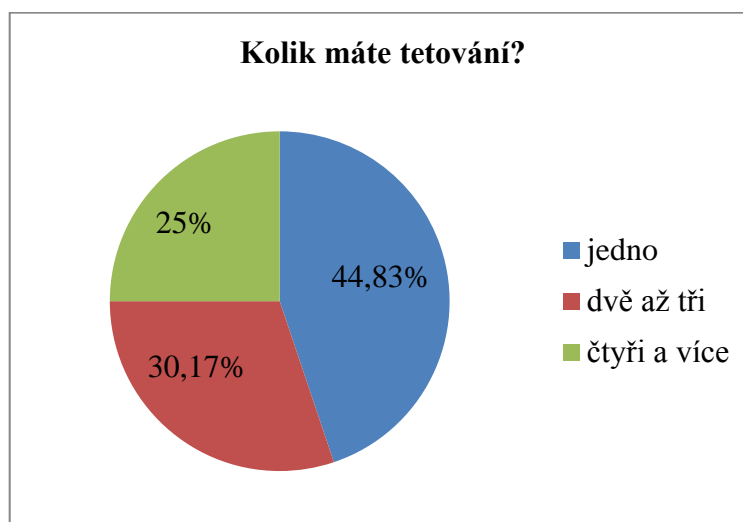
30 lety bylo 14 a tzn. 12,07% a osob kterým je více jak 30 let se nechalo tetovat 8 respondentů, tj. 6,9%.

Otázka č. 7: Kolik máte tetování?

Tab. 7 Počet tetování

Počet tetování	Počet respondentů	%
jedno	52	44,83
dvě až tři	35	30,17
čtyři a více	29	25
Celkem	116	100

Graf 7 Počet tetování

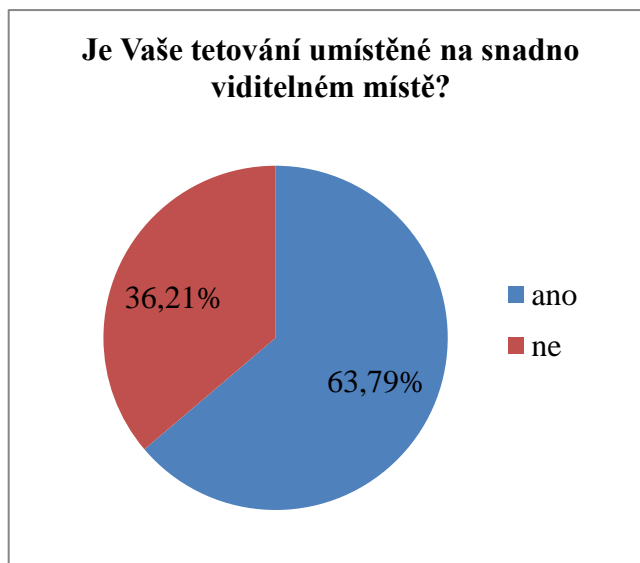
Sedmá otázka se zaměřila na zjištění celkového počtu tetování u účastníků výzkumu. Celkem 52 respondentů má pouze jedno tetování a to procentuálně představuje 44,83%. Dvě až tři tetování má druhá značně početná skupina 35 respondentů a ti tvoří 30,17%. Respondentů, kteří propadli tetování, se zúčastnilo 29 a ti mají 4 a více tetování, tj. 25%.

Otázka č. 8: Je Vaše tetování umístěné na snadno viditelném místě?

Tab. 8 Viditelnost tetování

	Počet respondentů	%
ano	74	63,79
ne	42	36,21
Celkem	116	100

Graf 8 Viditelnost tetování

V další otázce nás zajímalo, jak je tetování viditelné a více jak polovina respondentů odpověděla, že mají tetování na snadno viditelném místě. Odpovědělo tak 74 respondentů, tzn. 63,79%. Respondentů, kteří své tetování mají skryté, bylo dohromady 42 a tvoří tak 36,21%.

Otázka č. 9: Litoval/a jste někdy toho, že jste se nechal/a tetovat?

Tab. 9 Lítost tetování

	Počet respondentů	%
ano	9	7,76
ne	107	92,24
Celkem	116	100

Graf 9 Lítost tetování

V deváté otázce jsme chtěli zjistit, zda účastníci výzkumu někdy litovali toho, že tetováž podstoupili. Valná většina účastníků tetování nelitovala, jedná se o 107 respondentů a procentuálně představují 92,24%. Pouze 9 respondentů se rozhodlo pro odpověď, že tetováže litují a tvoří tak z celkového množství 7,76%.

Otázka č. 10: Uvažoval/a jste někdy o odstranění tetování?

Tab. 10 Odstranění tetování

	Počet respondentů	%
ano	5	4,31
ne	111	95,69
Celkem	116	100

Graf 10 Odstranění tetování

Desátá otázka ukázala, zda někdy potetované osoby zúčastněné výzkumu uvažovali o odstranění tetování. Pouze 5 respondentů zvolilo možnost ANO, tedy procentuálně 4,31% účastníků výzkumu o odstranění tetování uvažovalo. Všichni ostatní respondenti, kterých bylo 111, uvádí, že o odstranění tetování nikdy neuvažovalo a tvoří tak 95,69%.

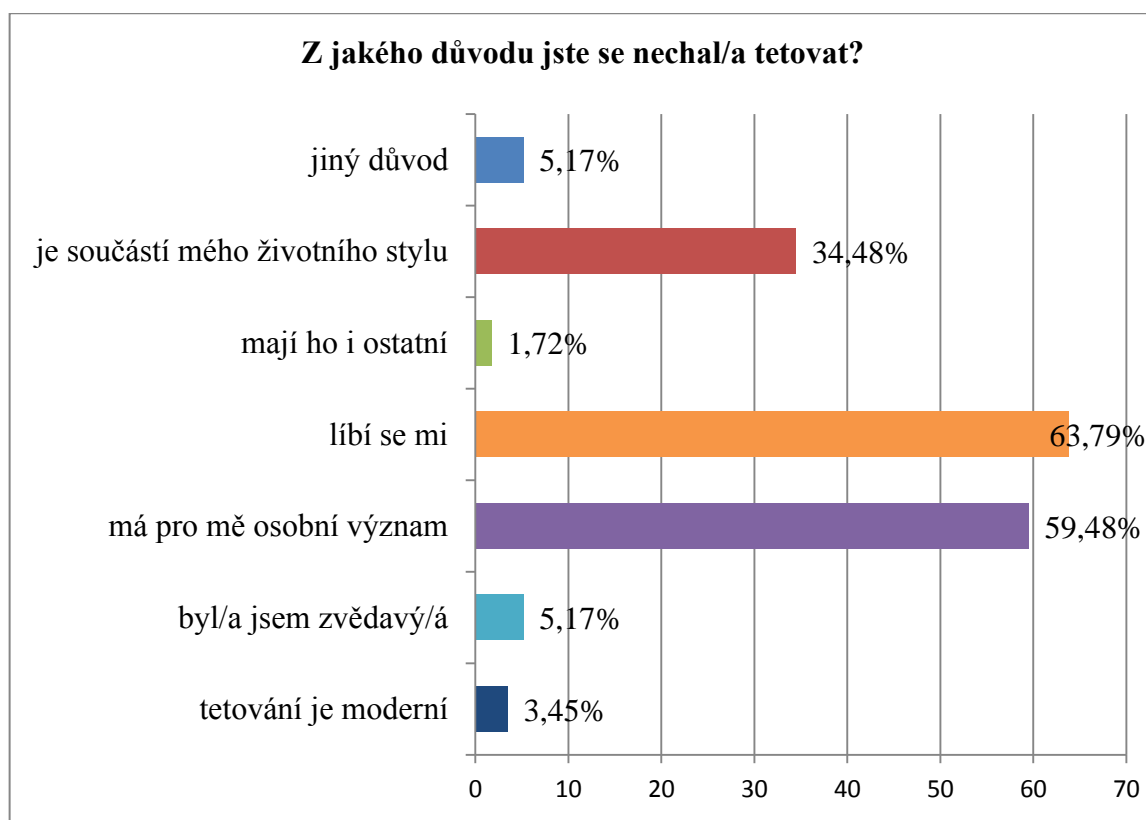

Otázka č. 11: Z jakého důvodu jste se nechal/a tetovat?

Tab. 11 Důvod tetování

Důvod tetování	Možnost odpovědí	%
tetování je moderní	4	3,45
byl/a jsem zvědavý/á	6	5,17
má pro mě osobní význam	69	59,48
líbí se mi	74	63,79
mají ho i ostatní	2	1,72
je součástí mého životního stylu	40	34,48
jiný důvod	6	5,17
Celkem zvolených odpovědí	201	173,26

Graf 11 Důvod tetování

Otázkou číslo jedenáct jsme zjišťovali, z jakého důvodu se účastníci výzkumu nechali tetovat. Tato otázka, jako jediná v celém dotazníku, měla možnost vlastní odpovědi, tudíž je polouzavřená. Také měli respondenti možnost zvolit libovolné množství odpovědí s tím, že museli zvolit alespoň jednu otázku povinně. Proto vyhodnocuji množství volených odpovědí, místo respondentů. Nejvíce byla volena odpověď „líbí se mi“, zvolilo ji 74 respondentů, což je 63,79%, další nejvíce volenou odpovědí bylo „má pro mě osobní význam“, tato odpověď byla zvolena 69x, tj. 59,48%, poslední hojně volenou odpovědí je „je součas-

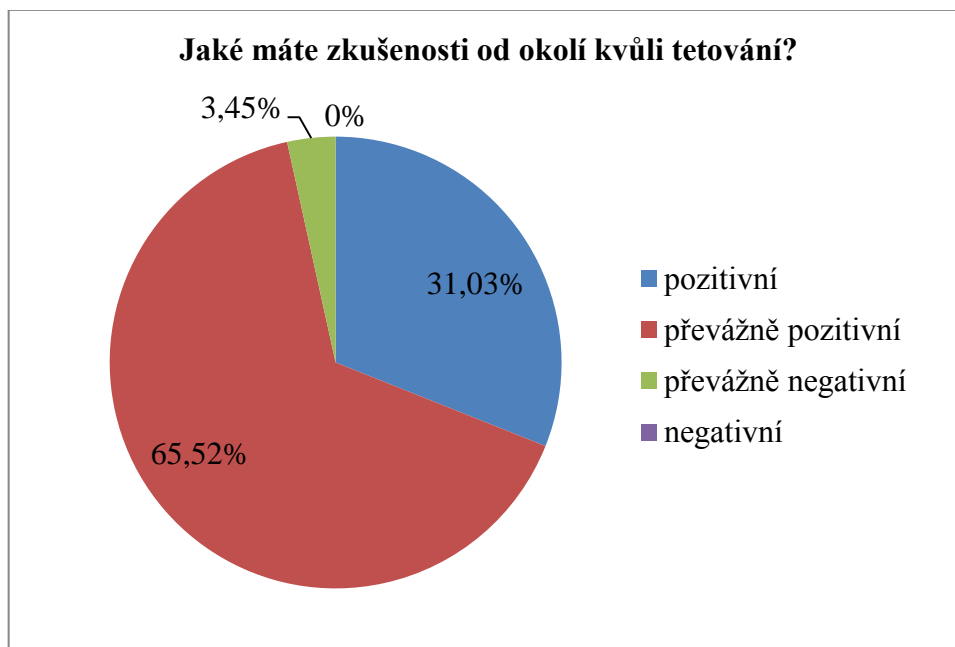
tí mého životního stylu“ a zvolena byla 40x, tj. 34,48%. Tyto důvody považujeme za ty nejpochoptitelnější, které mohou k tetování vést, ostatní už byly voleny poskromnu. Odpověď s názvem „mají ho i ostatní“ byla zvolena pouze 2x, tj. 1,72%, „byl/a jsem zvědavý/á“ zvolilo šest respondentů, tj. 5,17% a „tetování je moderní“ byla zvolena 4x, tj. 3,45%. Možnost zvolit si jiný důvod vybralo celkem 6 respondentů, kteří značí 5,17% a mezi těmi to důvody byly následující odpovědi: „věřím tomu, co vyobrazuje; druh umění, můj životní příběh; dárek výročí narozenin; toužila jsem po něm; sázka; očista, životní událost – za odměnu“.

Otázka č. 12: Jaké máte zkušenosti od okolí kvůli tetování?

Tab. 12 Zkušenosti s tetováním

Zkušenosti s tetováním	Počet respondentů	%
pozitivní	36	31,03
převážně pozitivní	76	65,52
převážně negativní	4	3,45
negativní	0	0
Celkem	116	100

Graf 12 Zkušenosti s tetováním

Dvanáctá otázka vysvětluje, jaké mají respondenti zkušenosti s tetováním vůči okolí. Více jak polovina z nich, což je 76 respondentů, má převážně pozitivní zkušenosti a tvoří tak 65,52%. Respondentů, kteří mají vyloženě pozitivní zkušenosti, bylo 36, tj. 31,03%.

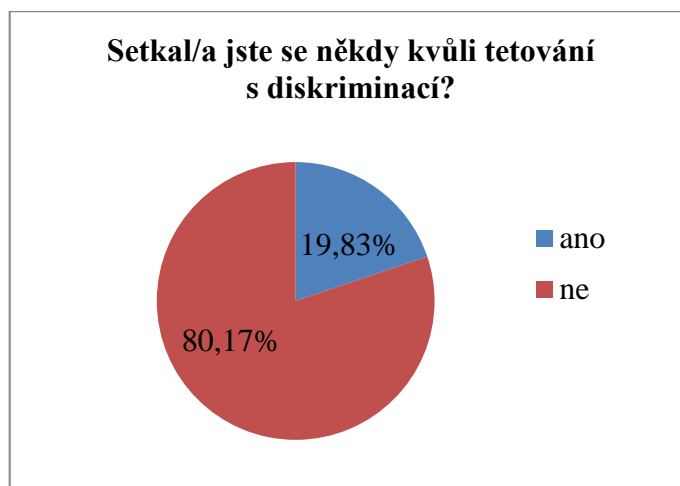
Pouze 4 respondenti uvedli, že mají převážně negativní zkušenosti a činí tak 3,45%. Nikdo ze zkoumaných respondentů neuvedl, že má negativní zkušenosti.

Otázka č. 13: Setkal/a jste se někdy kvůli tetování s diskriminací?

Tab. 13 Diskriminace tetování

	Počet respondentů	%
ano	23	19,83
ne	93	80,17
Celkem	116	100

Graf 13 Diskriminace tetování

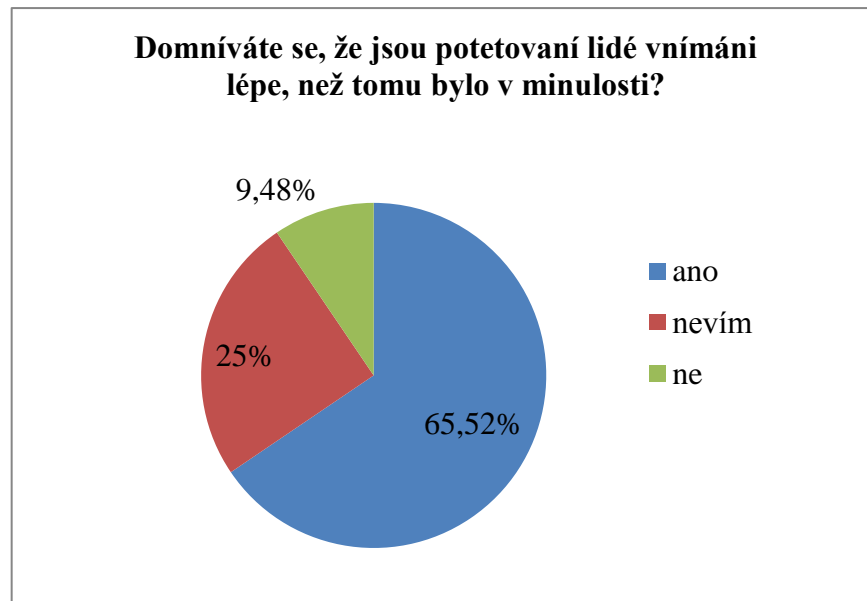
Dále nás zajímalo, zda se účastníci výzkumu setkali někdy s diskriminací. Větší část respondentů, kterých bylo 93, odpověděli, že se s diskriminací kvůli tetování nesetkali a tvoří tak 80,17%. Našli se však i tací, co odpověděli, že se s diskriminací během svého života, kvůli tetování setkali. Bylo jich 23, což je 19,83%.

Otázka č. 14: Domníváte se, že jsou potetovaní lidé vnímáni lépe, než tomu bylo v minulosti?

Tab. 14 Vnímání tetování

	Počet respondentů	%
ano	76	65,52
nevím	29	25
ne	11	9,48
Celkem	116	100

Graf 14 Vnímání tetování

Hlavní otázkou a cílem našeho výzkumu, byla otázka s číslem čtrnáct, která se zaměřila na zjištění, zda se respondenti domnívají, jestli se změnilo vnímání potetovaných lidí. Více jak polovina respondentů (76) zvolila možnost ANO, tvoří tak 65,52%. Možnost NE zvolilo 11 respondentů a ti si myslí, že ke změně nedošlo, tj. 9,48%. Respondenti měli možnost volit i odpověď NEVÍM, kterou si vybralo 29 účastníků výzkumu, a představují tak 25%.

Stanovili jsme si nulovou a alternativní hypotézu:

H_0 : Potetovaní lidé jsou vnímáni stejně jako v minulosti.

H_A : Potetovaní lidé jsou vnímáni lépe, než tomu bylo v minulosti.

Tab. 15 Princip dobré shody chí-kvadrát

Možnost odpovědi	Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	P - O	$(P - O)^2$	$\frac{(P - O)^2}{O}$
ano	76	38,6	37,4	1398,76	36,23
nevím	29	38,6	-9,6	92,16	2,38
ne	11	38,6	-27,6	761,76	19,73
	$\Sigma 116$	$\Sigma 115,8 = 116$			$\Sigma 58,34$

Tabulka má 2 stupně volnosti a při zvolené hladině významnosti 0,01 je kritická hodnota $\chi^2_{0,01}(2) = 9,210$.

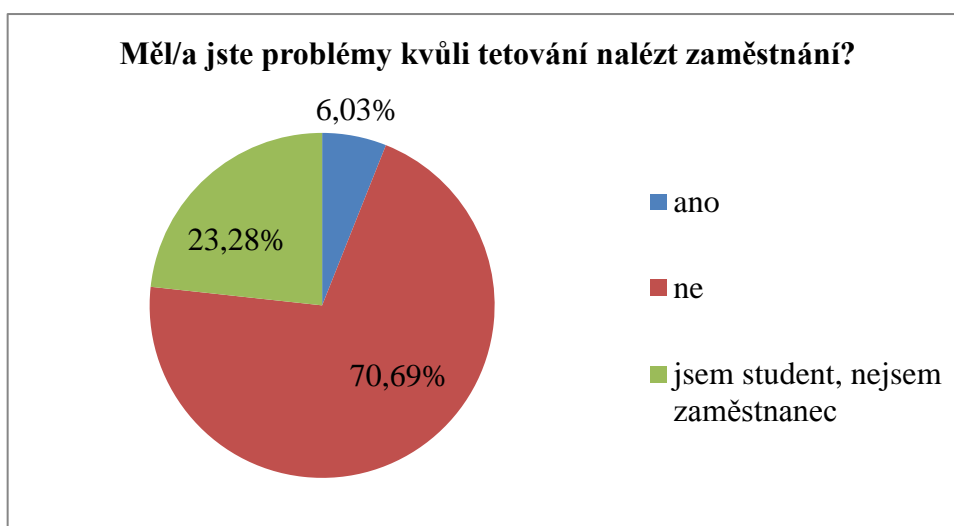
Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 58,34$ je větší než kritická hodnota $\chi^2_{0,01}(2) = 9,210$, a proto odmítáme nulovou hypotézu.

Otázka č. 15: Měl/a jste problémy kvůli tetování nalézt zaměstnání?

Tab. 16 Potíže s nalezením zaměstnání kvůli tetování

	Počet respondentů	%
ano	7	6,03
ne	82	70,69
jsem student, nejsem zaměstnanec	27	23,28
Celkem	116	100

Graf 15 Potíže s nalezením zaměstnání kvůli tetování

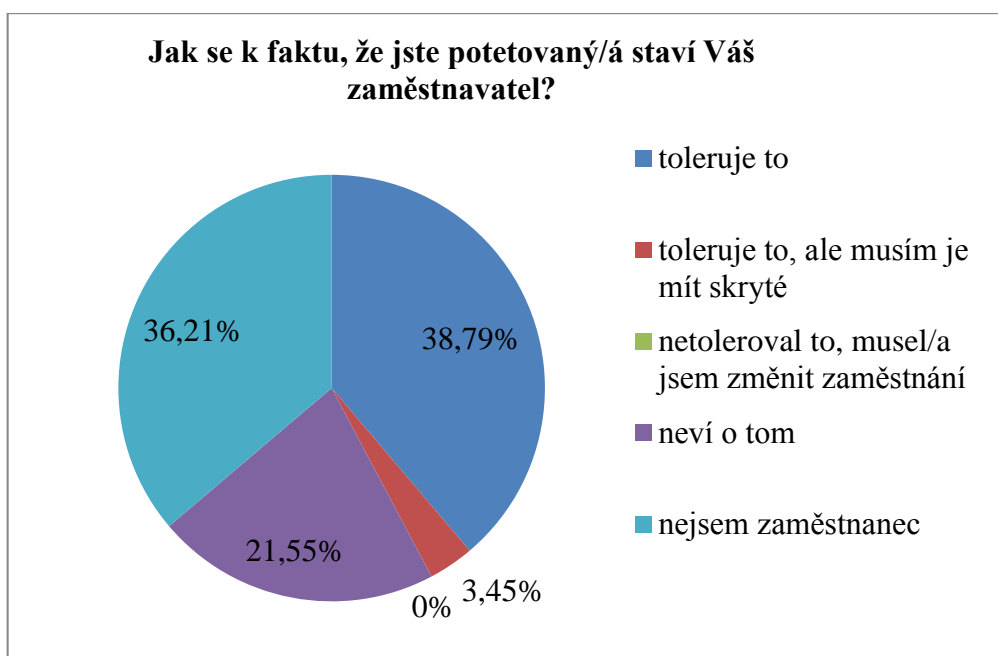
Patnáctou otázkou jsme zkoumali, zda měli účastníci výzkumu problémy nalézt zaměstnání kvůli tetování. Pouze 7 respondentů odpovědělo, že měli problémy s nalezením zaměstnání a tvoří tak 6,03%. Více jak polovina respondentů (82) neměla problémy s nalezením zaměstnání, kvůli tetováží a představují 70,69%. V otázce bylo možno zvolit i odpověď „jsem student, nejsem zaměstnanec“. Tuto možnost zvolilo 27 respondentů, tj. 23,28%.

Otázka č. 16: Jak se k faktu, že jste potetovaný/á staví Váš zaměstnavatel?

Tab. 17 Postoj zaměstnavatele k tetování

Postoj zaměstnavatele	Počet respondentů	%
toleruje to	45	38,79
toleruje to, ale musím je mít skryté	4	3,45
netoleroval to, musel/a jsem změnit zaměstnání	0	0
neví o tom	25	21,55
nejsem zaměstnanec	42	36,21
Celkem	116	100

Graf 16 Postoj zaměstnavatele k tetování

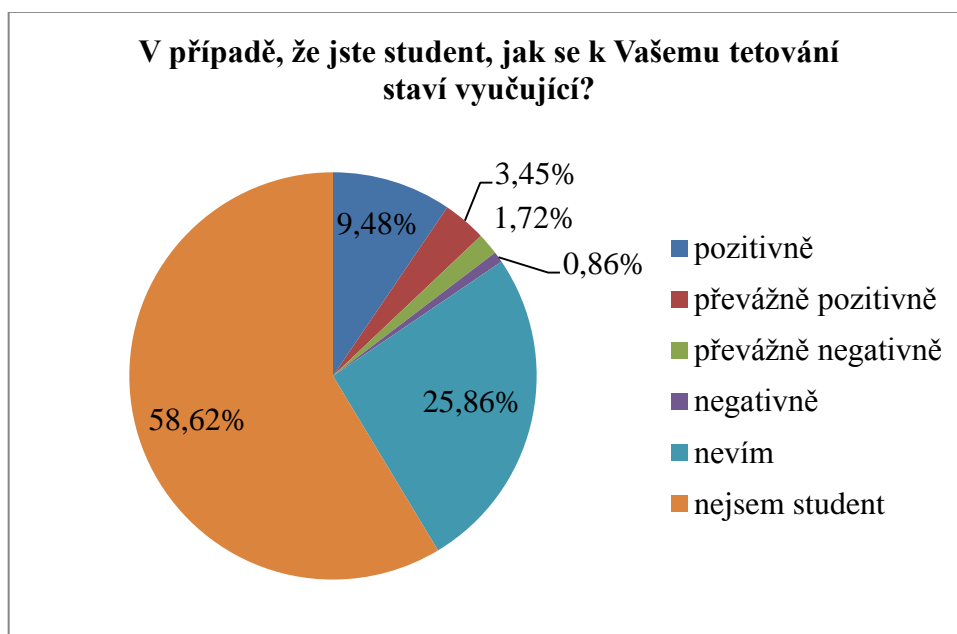
Předposlední otázkou jsme zkoumali, jak se k faktu, že jsou účastníci výzkumu potetovaní, staví jejich zaměstnavatelé. Na tuto otázku 45 respondentů odpovědělo, že tetování jejich zaměstnavatel toleruje a představují tak 38,79%. Téměř shodný počet respondentů (42) uvedlo, že nejsou zaměstnancem, což je 36,21%. Pouze 4 respondenti uvedli, že zaměstnavatel tetování toleruje, ale musí je nosit skryté, jedná se tak o 3,45%. U 25 účastníků výzkumu zaměstnavatel neví o tom, že jsou jeho zaměstnanci tetovaní, tj. 21,55%. Nikdo z respondentů nevedl možnost, že zaměstnavatel tetování netoleroval a proto musel změnit zaměstnání.

Otázka č. 17: V případě, že jste student, jak se k Vašemu tetování staví vyučující?

Tab. 18 Postoj k tetování ve škole

Postoj vyučujících	Počet respondentů	%
pozitivně	11	9,48
převážně pozitivně	4	3,45
převážně negativně	2	1,72
negativně	1	0,86
nevím	30	25,86
nejsem student	68	58,62
Celkem	116	100

Graf 17 Postoj k tetování ve škole

V dotazníku jsme pamatovali i na účast studentů, proto nás v závěrečné otázce zajímalo, jak se k faktu, že jsou studenti potetovaní, staví vyučující ve škole. Většina studentů (30) zvolila možnost odpovědi „nevím“, což představuje 25,86%. Pozitivní postoj k tetování ve škole uvedlo 11 respondentů, tj. 9,48%, převážně pozitivní postoj zvolili 4 respondenti, tj. 3,45%. Převážně negativní postoj vyučujících vůči tetování uvedli 2 respondenti a ti činí 1,72%. Pouze jeden student uvedl, že má vyloženě negativní zkušenosti s tetováním ve škole, který představuje 0,86%. Možnost „nejsem student“ zvolilo 68 respondentů, tj. 58,62%.

ZÁVĚR

Cílem naší bakalářské práce bylo, přiblížit některé vybrané oblasti problematiky tetování a především zjistit, jak se změnilo vnímání tetování v moderní společnosti oproti minulosti.

Po představení nástinu historie tetování, základní literatury použité v naší práci a základních pojmů, jsme se zaměřili především na kulturu tetování. Přiblížili jsme si kulturu tetování domorodých národů, na souostroví, kde se tetováží dařilo nejlépe, také jsme se věnovali tetování v evropské kultuře, která je nám nejbližší a probrali jsme vnímání potetovaných v minulosti a v dnešním moderním světě, čemuž jsme se pak následně věnovali v praktické části. Nezapomněli jsme ani uvést důležité informace o tetování spojené s životním stylem, tedy motivace a důvody vedoucí k podstoupení ozdobení svého těla, funkce, které tetování plní, motivy, které představují, ale i možnost jeho odstranění. Za důležité považujeme zmínění tetováže a mladistvých.

V praktické části, jak jsme již zmiňovali, jsme se věnovali tomu, jak k potetovaným lidem přistupuje okolní svět. Výzkumu se účastnili pouze lidé s tetováží, kteří nám pomohli nahlédnout do jejich světa, jak jsou vnímáni a posuzováni, protože jen oni nám to mohou vyložit, kvůli každodenním interakcím, se kterými se setkávají.

Od samého začátku jsme očekávali, že postoj k lidem s tetováním se od základu změnil, než jak tomu bylo dříve a to se nám taky potvrdilo v hlavním cíli bakalářské práce a s ním spojenou otázkou č. 14, kterou jsme vyhodnotili pomocí testu dobré shody chí-kvadrát a také díky znázornění v grafu můžeme vidět jasný výsledek. Hlavní cíl doplňují další dílčí otázky, které pomáhají nahlédnout do světa tetovaných doplněné grafickým znázorněním.

I když byl výzkum úspěšný a vyhodnocený podle našeho očekávání, nacházejí se stále ještě lidé, kteří mají k lidem s tetováží zastaralý přístup, se kterými musíme počítat a brát jejich názory a náhled v potaz, přestože se moderní doba tolik mění a urychluje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Vyd. 3. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008. ISBN 978-80-969944-0-3.

CLERK, Carol. *Vintage tattoos*. London: Carlton books, 2011. ISBN 978-1-84732-747-5.

ČERMÁK, I., M. HŘEBÍČKOVÁ a P. MACEK. *Agrese, identita, osobnost*. Brno: Psychologický ústav Akademie věd ČR, 2003. ISBN 80-86620-06-9.

DUFFKOVÁ, J., L. URBAN a J. DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-123-6.

FIKSA, Radomír. *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Vyd. 2. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

HEMINGSON, Vince. *Tetování*. Praha: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-403-5.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KELLER, Jan a Petr NOVOTNÝ. *Úvod do filozofie, sociologie a psychologie*. Liberec: Dialog 2008, ISBN 978-80-86761-81-7.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk – prostředí – výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0592-7.

PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia 2005, ISBN 80-200-1387-3.

RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-780-6.

WATKINS, Jack. *Tetování*. Praha: Brána, 2011. ISBN 978-80-7243-523-4.

Internetové zdroje:

INSPIRING MASTECTOMY TATTOOS. Inked Staff Picks. www.inkedmag.com [online]. © 2014 [cit. 2013-02-12]. Dostupné z: http://www.inkedmag.com/inspiring-mastectomy-tattoos/?fb_action_ids=10201570056678797&fb_action_types=og.likes&fbref=.UxXt7Vh4ohg.like&fb_source=aggregation&fb_aggregation_id=288381481237582

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Č.	číslo stránky
Apod.	a podobně
Tj.	to je
Tzn.	to znamená
Např.	například
Cit.	citace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Ötziho torzo s vytetovanými čárkami (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 62).....	13
Obr. 2 Vyobrazení potetované markézské ženy (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 90)	22
Obr. 3 Pe´a (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 96)	23
Obr. 4 Současný Maor tetovaný moderní metodou (Zdroj: Rychlík, 2005, s. 114)	23
Obr. 5 Ženy s tetováním po mastektomii (Zdroj: http://www.inkedmag.com/)	29
Obr. 6 Tribal ornament (Zdroj: osobní tetování)	34
Obr. 7 Tetování sovy (Zdroj: osobní tetování)	35
Obr. 8 Typografie (Zdroj: osobní tetování)	35

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Pohlaví respondentů	41
Tab. 2 Věk respondentů	42
Tab. 3 Vzdělání respondentů	42
Tab. 4 Povolání respondentů	43
Tab. 5 Sféra zaměstnání.....	44
Tab. 6 Věk prvního tetování	45
Tab. 7 Počet tetování	46
Tab. 8 Viditelnost tetování.....	46
Tab. 9 Lítost tetování	47
Tab. 10 Odstranění tetování.....	48
Tab. 11 Důvod tetování	49
Tab. 12 Zkušenosti s tetováním	50
Tab. 13 Diskriminace tetování.....	51
Tab. 14 Vnímání tetování	51
Tab. 15 Princip dobré shody chí-kvadrát.....	52
Tab. 16 Potíže s nalezením zaměstnání kvůli tetování	53
Tab. 17 Postoj zaměstnavatele k tetování	54
Tab. 18 Postoj k tetování ve škole	55

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Poměr pohlaví respondentů	41
Graf 2 Věk respondentů	42
Graf 3 Vzdělání respondentů	43
Graf 4 Povolání respondentů	44
Graf 5 Sféra zaměstnání	44
Graf 6 Věk prvního tetování	45
Graf 7 Počet tetování	46
Graf 8 Viditelnost tetování	47
Graf 9 Lítost tetování	47
Graf 10 Odstranění tetování	48
Graf 11 Důvod tetování	49
Graf 12 Zkušenosti s tetováním	50
Graf 13 Diskriminace tetování	51
Graf 14 Vnímání tetování	52
Graf 15 Potíže s nalezením zaměstnání kvůli tetování	53
Graf 16 Postoj zaměstnavatele k tetování	54
Graf 17 Postoj k tetování ve škole	55

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P 1: REŠERŠE	64
PŘÍLOHA P 2: SLOVNÍK POJMŮ	68
PŘÍLOHA P 3: DOTAZNÍK	69

PŘÍLOHA P 1: REŠERŠE

BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Vyd. 3. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008. ISBN 978-80-969944-0-3.

Kniha je vysokoškolskou učebnicí pro studenty oboru pedagogika, konkrétně sociální pedagogika, ale je vhodná i pro studenty sociální práce a jiné příbuzné obory. Pojednává o teorii problematiky sociální pedagogiky.

CLERK, Carol. *Vintage tattoos*. London: Carlton books, 2011. ISBN 978-1-84732-747-5.

Tato kniha pojednává o „vintage“ motivech v tematických kapitolách. Střídají se v ní profily vlivných umělců a jejich výrazné vzory. Zabývá se motivy oblíbenými v období světových válek. Vysvětluje jejich historii, symboliku a společenský význam. Podává náhled do vnímání tetovaných lidí v minulosti, jedná se především o námořníky a cirkusové artistry. Řeší současné oživení tohoto žánru tetování.

ČERMÁK, I., M. HŘEBÍČKOVÁ a P. MACEK. *Agrese, identita, osobnost*. Brno: Psychologický ústav Akademie věd ČR, 2003. ISBN 80-86620-06-9.

Publikace shrnuje výsledky nejnovějších výzkumů týkajících se agrese, její provázanosti s vlastní identitou, sebeúctou, sebereflexí a vývojem osobnosti. Ve svých příspěvcích se autoři snaží popsat agresi jako psychologický jev ovlivněný mnoha souvislostmi.

DUFFKOVÁ, J., L. URBAN a J. DUBSKÝ. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-123-6.

Publikace podává přehled základních poznatků ze sociologie životního stylu. Jedná se o prvotinu na českém knižním trhu, kde chyběl ucelený učební text. Hodí se pro zájemce o humanitní obory, ale i všem zájemcům o problematiku aktuálních životně stylových trendů. Kniha je rozdělena do deseti tematických kapitol. Autoři se snaží představit kromě problematiky některých oblastí společenského života i nástroje a způsoby, kterými lze vybrané oblasti reality prakticky uchopovat a měřit.

FIKSA, Radomír. *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1.

Tato kniha je nezbytným rádcem a průvodcem pro všechny zastánce tetování. Autor pečlivě popisuje a vysvětluje veškeré souvislosti s tetováním nějak spojené - historie, psychologie, aplikace, hygiena a mnoho dalšího.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Vyd. 2. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

Kniha popisuje hlavní činnosti, které by měl znát každý pedagogický výzkumník, tedy vymezení výzkumného problému, informační přípravu výzkumu, formulaci hypotéz, výběr zkoumaných osob, používání výzkumných metod a vyhodnocování získaných údajů. Autor se věnuje jak kvantitativně, tak i kvalitativně orientovanému výzkumu.

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

Kniha se řadí k nejuznávanějším učebnicím ve svém oboru. Autor definuje klíčová témata a termíny oboru sociologie, které zpracovává s vysokou odborností, přesto čtivě a srozumitelně.

HEMINGSON, Vince. *Tetování*. Praha: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-403-5.

Jedná se o příručku určenou všem zájemcům o tetování. Tatérům pomáhá udržet přehled o principech a technikách kvalitní tetováže a představuje i širokou škálu vzorů a motivů vhodných pro tradiční náměty, ale i pro moderní symboly. Pojednává také o obecné problematice tetování jako je historie a kultura.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Kniha se zabývá základy kvantitativně orientovaného výzkumu v pedagogice. Objasňuje podstatu klasického pedagogického výzkumu a analyzuje jeho základní fáze. Pozornost věnuje informačním zdrojům pedagogického výzkumu a předkládá výhody i nevýhody kvantitativního přístupu.

KELLER, Jan a Petr NOVOTNÝ. *Úvod do filozofie, sociologie a psychologie*. Liberec: Dialog 2008, ISBN 978-80-86761-81-7.

Kniha podává nový pohled na společenské vědy. Využijí ji všichni zájemci o humanitní vzdělání, ale je vhodná i jako impulz k sebepoznání. Publikaci dokreslují ilustrace Vladimíra Renčína, které napomáhají odlehčením a podtržením nových pohledů na soudobé problémy a úkoly společenských věd.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk – prostředí – výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

Publikace slouží především jako studijní text k výuce Sociální pedagogiky, ale je současně určena i širší pedagogické veřejnosti. Autoři se snaží o ucelený pohled na sociálně pedagogické problémy současné doby. Kniha přináší hlubší pohled do sociálních souvislostí formování jedince pod vlivem prostředí. Zahrnuje i životní způsob a jeho utváření, volný čas, životní, výchovné a krizové situace včetně otázek sociální pedagogiky jako vědní disciplíny i otázek sociálně pedagogické profese.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

Publikace podává ucelený pohled na historii i současnost sociální pedagogiky jak u nás, tak i v zahraničí. Seznamuje s jejími metodologickými východisky a charakterizuje ji jako vědní disciplínu i jako frekventovaný studijní obor.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0592-7.

Kniha vysvětluje množství moderních a aktuálních poznatků o motivaci lidského chování. V obecné části autor objasňuje pojem motivace a chování. V další části se zabývá alimentárním, sexuálním, agresivním či sociálně motivovaným chováním. Knihu doplňuje množství zajímavých informací o konkrétních výzkumech.

PLHÁKOVÁ, A. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia 2005, ISBN 80-200-1387-3.

Kniha vykládá pojmy, teorie a metody nejzákladnějšího psychologického oboru. Pojednává o tradičních tématech obecné psychologie, tedy především poznávacích, motivačních a emocionálních procesech, ale i obsahuje poměrně rozsáhlé kapitoly o vědomí a imaginaci.

RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-780-6.

Kniha se věnuje prastarému kráslení lidského těla, které je doloženo téměř u všech národů světa v různých dobách a které se v současné době stalo velmi módní záležitostí. Zprvu tetování vykazovalo rituální, magickou, léčebnou či identifikační funkci, zatímco v moderní době čím dál víc převládá to nejzjevnější: smysl dekorativní a estetický. Knihu doplňují četné fotografie a ilustrace a bohatý poznámkový aparát.

WATKINS, Jack. *Tetování*. Praha: Brána, 2011. ISBN 978-80-7243-523-4.

Zájemci o tetování v této knize naleznou jak vyobrazené množství symbolů pocházejících z různých kultur a koutů světa, tak i vysvětlení jejich původu a významu. Na začátku knihy autor přibližuje počátky tetování a historický sled.

PŘÍLOHA P 2: SLOVNÍK POJMŮ

Společnost – systém vztahů spojující jednotlivce.

Kultura – pochází z latinského „colo“ = vzdělávat, obdělávat, pěstovat. To znamená, že kultura je něco, co bylo zušlechtěno vědomým úsilím.

Vnímání – organizace a interpretace sensorických informací. Výsledkem jsou vjemy. Podstatou je odhalení smysluplných celků v chaotických sensorických informacích, které probíhají v lidské mysli.

Předsudek – je dopředu vytvořený negativní obraz vůči druhým jednotlivcům či celé skupině.

Tetování – trvalé vpravení tekuté barvy či jiného pigmentu pod kůži ostrým nástrojem.

Životní styl – je způsob, jakým lidé žijí. Jedná se o velmi složitou a rozsáhlou kategorii zahrnující spoustu rozličných faktorů.

Identita – jde o totožnost nebo vědomí totožnosti. Chápeme ji jako časově a situačně stálý soubor vlastností, hodnot, cílů, vkusu, apod.

Motivace – je proces vyvolaný výchozím motivačním stavem. Jedinec pocítuje nějaký deficit ve svém fyzickém či sociálním bytí a směřuje k jeho odstranění a prožití tak určitého druhu uspokojení.

PŘÍLOHA P 3: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociální pedagogika při Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Žádám Vás o anonymní vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad výzkumu k mé bakalářské práci.

Děkuji za Váš čas.

1) Jste žena nebo muž?

- a) žena
- b) muž

2) Kolik je Vám let?

- a) 15 – 19 let
- b) 20 – 24 let
- c) 25 – 29 let
- d) 30 let a více

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní vzdělání
- b) střední vzdělání bez maturity
- c) střední vzdělání s maturitou
- d) vyšší odborné vzdělání
- e) vysokoškolské vzdělání

4) Pracujete jako?

- a) živnostník
- b) zaměstnanec
- c) nezaměstnaný
- d) student

5) Jako zaměstnanec pracujete v?

- a) státní sféra
- b) nestátní sféra
- c) nejsem zaměstnanec, nepracuji

6) V kolika letech jste se poprvé nechal/a tetovat?

- a) méně jak 18 let
- b) 18 - 20 let
- c) 21 - 25 let
- d) 26 - 30 let
- e) 30 let a více

7) Kolik máte tetování?

- a) 1
- b) 2 - 3
- c) 4 a více

8) Je Vaše tetování umístěno na snadno viditelném místě?

- a) ano
- b) ne

9) Litoval/a jste někdy toho, že jste se nechal/a tetovat?

- a) ano
- b) ne

10) Uvažoval/a jste někdy o odstranění tetování?

- a) ano
- b) ne

11) Z jakého důvodu jste se nechal/a tetovat? (Zvolte alespoň jednu možnost.)

- a) tetování je moderní
- b) byl/a jsem zvědavý/á
- c) má pro mě osobní význam
- d) líbí se mi
- e) mají ho i ostatní
- f) je součástí mého životního stylu
- g) jiný důvod: .....

12) Jaké máte zkušenosti od okolí kvůli tetování?

- a) pozitivní
- b) převážně pozitivní
- c) převážně negativní
- d) negativní

13) Setkal/a jste se někdy kvůli tetování s diskriminací?

- a) ano
- b) ne

14) Domníváte se, že jsou potetovaní lidé vnímáni lépe, než tomu bylo v minulosti?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

15) Měl/a jste problémy kvůli tetování nalézt zaměstnání?

- a) ano
- b) ne
- c) jsem student, nejsem zaměstnanec

16) Jak se k faktu, že jste potetovaný/á staví Váš zaměstnavatel?

- a) toleruje to
- b) toleruje to, ale musím je mít skryté
- c) netoleroval to, musel/a jsem změnit zaměstnání
- d) neví o tom
- e) nejsem zaměstnanec

17) V případě, že jste student, jak se k Vašemu tetování staví vyučující?

- a) pozitivně
- b) převážně pozitivně
- c) převážně negativně
- d) negativně
- e) nevím
- f) nejsem student